

(मराठी / इंग्रजी एकत्रित)

सत्यमेव जयते
महाराष्ट्र शासन
वित्त विभाग

महाराष्ट्र नागरी सेवा

(निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण)

नियम, १९८४

MAHARASHTRA CIVIL SERVICES

(COMMUTATION OF PENSION)

RULES, 1984

महाराष्ट्र शासनाचे वित्तीय प्रकाशन क्रमांक तीन

**FINANCIAL PUBLICATION OF THE
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA No. III**

(३१ ऑक्टोबर २०२१ पर्यंत सुधारीत)

(Updated till 31st October, 2021)

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई

२०२१

[किंमत : रुपये २३५.००]

महाराष्ट्र नागरी सेवा

(निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण)

नियम, १९८४

MAHARASHTRA CIVIL SERVICES

(COMMUTATION OF PENSION)

RULES, 1984

महाराष्ट्र शासनाचे वित्तीय प्रकाशन क्रमांक तीन

**FINANCIAL PUBLICATION OF THE
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA No. III**

(३१ ऑक्टोबर २०२१ पर्यंत सुधारीत)

(Updated till 31st October, 2021)

(2)

INTRODUCTION

Maharashtra Civil Services (Commutation of Pension) Rules, 1984 have been published under Government Notification, Finance Department No.MSC. 1084/9/SER-6, dated the 19th July 1984, which have come into force with effect from the 15th August 1984. Thereafter considering the changes made in the rules from time to time, a need was felt to publish an updated version and therefore the Finance Department decided to publish the latest updated edition of the rules. Shri D.G. More (retired Joint Secretary) has made valuable contribution in drafting the book.

2. A Glossary of English-Marathi and Marathi-English terms has been given at the end of this publication for reference.

Date : 1st November 2021.
Finance Department,
Mantralaya, Mumbai 400 032.

INDRAJEET S. GORE
Deputy Secretary to Government,
Finance Department.

(२)

प्रस्तावना

महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण) नियम, १९८४ हे, शासकीय अधिसूचना, वित्त विभाग, क्रमांक एमएससी.१०८४/९/एसईआर-६, दिनांक १९ जुलै १९८४ या अन्वये प्रसिद्ध करण्यात आले असून ते दिनांक १५ ऑगस्ट १९८४ पासून अंमलात आले आहेत. त्यानंतर या नियमांमध्ये वेळोवेळी ज्या सुधारणा करण्यात आल्या, त्या सर्व सुधारणांसह अद्ययावत प्रकाशनाची आवश्यकता असल्याने वित्त विभागाने आतापर्यंतच्या सुधारणांसह या नियमांची अद्ययावत आवृत्ती प्रकाशित करावयाचे ठरविले आहे. हे पुस्तक तयार करतांना श्री.दि.ग.मोरे (निवृत्त सह सचिव, मंत्रालय) यांनी मोलाचे योगदान केले आहे.

२. या प्रकाशनाच्या शेवटी केवळ संदर्भासाठी इंग्रजी-मराठी व मराठी-इंग्रजी “शब्दावली” देण्यात आली आहे.

दिनांक : १ नोव्हेंबर २०२१.
वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

इंद्रजित सं. गोरे
शासनाचे उप सचिव.

P R E F A C E

The First Edition of the Bombay Civil Service Rules, 1959, in Volumes I and II, was published in 1959. Various developments have taken place since reorganisation of the bilingual Bombay State into the two States of Maharashtra and Gujarat in 1960. Also further changes have been made in the Rules through numerous amendments issued from time to time, during the last few decades. As a result, considerable difficulties were being experienced in application of these rules. The need to have the revised and simplified Civil Services Rules was being acutely felt.

The Government, has so far published the following Rules from time to time:—

- (1) Maharashtra Civil Services (General Conditions of Services) Rules.
- (2) Maharashtra Civil Services (Pay) Rules.
- (3) Maharashtra Civil Services (Joining Time, Foreign Service and Payments during Suspension, Dismissal and Removal) Rules.
- (4) Maharashtra Civil Services (Leave) Rules.
- (5) Maharashtra Civil Services (Pension) Rules.
- (6) Maharashtra Civil Services (Commutation of Pension) Rules.

2. The first four sets of Rules [Sr.Nos. (1) to (4)] have been framed by the Governor of Maharashtra under the provision of Article 309 of the Constitution of India. These rules which have been issued under Government Notification, Finance Department, No. MSC 1081/1/MCSR-Cell, dated the 23rd July 1981, came into force with effect from the 15th August 1981. Sr.No.5, Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982, were framed by the Governor of Maharashtra under the provision of Article 309 of the Constitution of India, which have been issued under Government Notification, Finance Department, No.MSC-1082/5/SER-6, dated the 12th August, 1982, and came into force with effect from 15th August 1982. The Sr.No.6 Maharashtra Civil Services (Commutation of Pension) Rules, 1984 have been framed by the Governor of Maharashtra under the provision of Article 309 of the Constitution of India, which have been issued under Government Notification, Finance Department, No.MCS-1084/9/SER-6, dated the 19th July, 1984 and came into force with effect from 15th August, 1984.

The Government has decided to revise the six sets of Rules mentioned in para 1.

3. This set of rules pertains to Commutation of Pension of employees of the Maharashtra Government.

4. Omissions or inaccuracies, if any, in this set of rules, may please be brought to the notice of the Finance Department.

Date : 1st November 2021.
Finance Department,
Mantralaya, Mumbai 400 032.

NITIN GADRE
Additional Chief Secretary to Government,
(Accounts and Treasuries)
Finance Department.

प्रास्ताविक

मुंबई नागरी सेवा नियम, १९५९ ची पहिली आवृत्ती, खंड एक व खंड दोन १९५९ साली प्रकाशित करण्यात आली. सन १९६० मध्ये द्विभाषिक मुंबई राज्याची पुनर्रचना होऊन महाराष्ट्र व गुजरात ही दोन राज्ये स्थापन झाल्यानंतर अनेक घटनाक्रम घडले. मागील काही दशकामध्ये वेळोवेळी या नियमांत अनेक सुधारणा केल्यामुळे मूळ नियमांत बरेच फेरफार झाले. परिणामी हे नियम प्रत्यक्षात लागू करतांना बऱ्याच अडचणी जाणवत होत्या; यास्तव सेवा नियमांमध्ये सुधारणा व सुलभीकरण करण्याची नितांत गरज भासत होती.

शासनाने आजपर्यंत खालीलप्रमाणे नियमावली वेळोवेळी प्रकाशित केल्या आहेत:

- (१) महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम.
- (२) महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम.
- (३) महाराष्ट्र नागरी सेवा (पदग्रहण अवधी, स्वीयेतर सेवा आणि निलंबन, बडतर्फी व सेवेतून काढून टाकणे यांच्या काळातील प्रदाने) नियम.
- (४) महाराष्ट्र नागरी सेवा (रजा) नियम.
- (५) महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम.
- (६) महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण) नियम.

२. यापैकी पहिले चार संच [अनुक्रमांक (१) ते (४)], भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद ३०९ च्या तरतुदीअन्वये, महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांनी तयार केले आहेत. शासन अधिसूचना, वित्त विभाग, क्रमांक एमएससी-१०८१/१/एमसीएसआर-सेल, दिनांक २३ जुलै, १९८१ अन्वये हे नियम प्रसिध्द करण्यात आले असून, दिनांक १५ ऑगस्ट, १९८१ पासून ते अंमलात आले आहेत. संच क्र.५, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ हे भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद ३०९ च्या तरतुदीअन्वये महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांनी तयार केले असून, शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्र.एमएससी-१०८२/५/एसईआर-६, दिनांक १२ ऑगस्ट, १९८२ अन्वये प्रसिध्द करण्यात आले असून ते दिनांक १५ ऑगस्ट, १९८२ पासून अंमलात आले आहेत. तर संच क्र.६, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण) नियम, १९८४ हे भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद ३०९ च्या तरतुदीअन्वये महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांनी तयार केले असून शासन अधिसूचना, वित्त विभाग, क्र.एमएससी.१०८४/९/एसईआर-६, दिनांक १९ जुलै, १९८४ अन्वये प्रसिध्द करण्यात आले असून ते दिनांक १५ ऑगस्ट, १९८४ पासून अंमलात आले आहेत.

उपरोक्त अ.क्र.१ ते ६ येथील नियमपुस्तिका सुधारीत करून प्रकाशित करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे.

३. हा नियम संच महाराष्ट्र शासनाच्या कर्मचाऱ्यांच्या “निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण” या संबंधातील आहे.

४. या नियमसंचामध्ये काही चुका अथवा उणिवा आढळल्यास कृपया त्या वित्त विभागाच्या निदर्शनास आणाव्यात.

दिनांक : १ नोव्हेंबर २०२१.

वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

नितीन गद्रे

अपर मुख्य सचिव (लेखा व कोषागारे)

वित्त विभाग.

CONTENTS

Rule No.	Title	Page No.
(1)	(2)	(3)
CHAPTER—I		
Preliminary		
1	Short title and commencement 1
2	Extent of application 1
3	Definitions 1
CHAPTER—II		
General Conditions		
4	Restriction on commutation of pension 3
5	Limit on commutation of pension 3
6	Commutation of pension to become absolute 3
7	Death of an applicant before receiving the commuted value 4
8	Calculation of commuted value of pension and its non-restoration 4
¹ [8A]	Restoration of commuted portion of Pension] 4
² [8B]	Revision of the restored amount of one-third commuted portion of pension in respect of the State Government employees who had drawn lumpsum amount on their absorption in a Public Sector Undertaking or Autonomous Body or Local Body.] 5
9	Commutation of provisional pension 6
10	Retrospective revision of final pension 6
CHAPTER—III		
Commutation of pension without medical examination		
11	Scope 8

1 This rule has been added *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021 with effect from 30.05.1988.

2 This rule has been added *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021 with effect from 26.05.1997.

अनुक्रमणिका

नियम क्रमांक	शीर्षक	पृष्ठ क्रमांक
(१)	(२)	(३)

प्रकरण-एक

प्रारंभिक

१	संक्षिप्त नाव व प्रारंभ ..	१
२	नियम लागू होण्याची व्याप्ती	१
३	व्याख्या	१

प्रकरण-दोन

सर्वसाधारण शर्ती

४	निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणाबाबत निर्बंध	३
५	निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणाबाबत मर्यादा	३
६	निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण कायम होणे	३
७	अंशराशीकृत मूल्य मिळण्यापूर्वी अर्जदाराचा मृत्यू	४
८	निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत मूल्याची गणना व निवृत्तिवेतनाचा तो भाग पुन्हा न देणे.	४
१८अ	निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत भागाची पुनःस्थापना करणे]	४
१८ब	सार्वजनिक क्षेत्र उपक्रमामध्ये किंवा स्वायत्त संस्थांमध्ये किंवा स्थानिक संस्थांमध्ये स्वतःला सामावून घेतल्यानंतर, एकरकमी ठोक रक्कम स्वीकारली आहे अशा शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या बाबतीत, पुनः दिलेल्या निवृत्तिवेतनाच्या एक-तृतीयांश इतक्या अंशराशीकृत भागाची सुधारणा करण्याबाबत.]	५
९	तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण	६
१०	अंतिम निवृत्तिवेतनाची भूतलक्षी सुधारणा	६

प्रकरण- तीन

वैद्यकीय तपासणीशिवाय निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण

११	व्याप्ती	८
१	शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये दि.३०.०५.१९८८ पासून अंतर्भूत करण्यात आला आहे.	
२	शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये दि.२६.०५.१९९७ पासून अंतर्भूत करण्यात आला आहे.	

CONTENTS

Rule No.	Title	Page No.
(1)	(2)	(3)
12	Eligibility	8
13	Application for commutation of pension	8
14	Action to be taken by the Head of Office on application for commutation of pension	10
15	Authorisation of commuted value by the Audit Officer	10
16	Authorisation of the commuted value of a fraction of provisional pension.	11
CHAPTER—IV		
Commutation of pension after medical examination		
17	Scope	13
18	Eligibility	13
19	Application for commutation of pension	13
20	Action to be taken by the Head of Office on application for commutation of pension	13
21	Action to be taken by medical authority	14
22	Medical authority	15
23	Fee for medical examination to be borne by the applicant	15
24	Failure to appear before medical authority	15
25	Procedure for medical examination	15
26	Second medical examination	16
27	Appeal against the findings of medical authority	18
28	Withdrawal of application	20
29	Modification in the value specified in the Table	20
30	Authorisation of payment of commuted value by the Audit Officer	21
31	Final assessment of provisional pension	21

(५)

अनुक्रमणिका

नियम क्रमांक	शीर्षक	पृष्ठ क्रमांक
(१)	(२)	(३)
१२	पात्रता	८
१३	निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणासाठी अर्ज	८
१४	निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणाच्या अर्जावर कार्यालय प्रमुखाने करावयाची कार्यवाही	१०
१५	लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याने अंशराशीकृत मूल्य प्राधिकृत करणे	१०
१६	तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकृत मूल्य प्राधिकृत करणे	११
प्रकरण—चार		
वैद्यकीय तपासणीनंतर निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण		
१७	व्याप्ती	१३
१८	पात्रता	१३
१९	निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणासाठी अर्ज	१३
२०	निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणाच्या अर्जावर कार्यालय प्रमुखाने करावयाची कार्यवाही	१३
२१	वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याने करावयाची कार्यवाही	१४
२२	वैद्यकीय प्राधिकारी	१५
२३	अर्जदाराने वैद्यकीय तपासणीसाठी द्यावयाची फी	१५
२४	वैद्यकीय प्राधिकाऱ्यासमोर अनुपस्थिती	१५
२५	वैद्यकीय तपासणीकरिता कार्यपध्दती	१५
२६	दुसरी वैद्यकीय तपासणी	१६
२७	वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याच्या निष्कर्षाविरुद्ध अपील	१८
२८	अर्ज मागे घेणे	२०
२९	तक्त्यामध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या मूल्यांमध्ये फेरबदल	२०
३०	लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याने अंशराशीकृत मूल्याचे प्रदान प्राधिकृत करणे	२१
३१	तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाचे अंतिम निर्धारण	२१

CONTENTS

Rule No.	Title	Page No.
(1)	(2)	(3)
CHAPTER—V		
Miscellaneous		
32	Right to interpret 23
33	Power of relaxation 23
34	Repeal and Saving 23

(६)

अनुक्रमणिका

नियम क्रमांक	शीर्षक	पृष्ठ क्रमांक
(१)	(२)	(३)
प्रकरण—पाच		
संकीर्ण		
३२	अर्थविवरण करण्याचा हक्क	२३
३३	नियम शिथिल करण्याचा अधिकार	२३
३४	निरसन आणि व्यावृत्ती	२३

CONTENTS

Form	Title	Page No.
Forms		
A	Form of application for commutation of a fraction of pension without medical examination. [See rules 5(2); 6 (1); 12; 13(1) & (2); 14(1) & (2); 15(1) & (2) and 16 (1) & (2)].	.. 24
B	Form of application for commutation of a fraction of Superannuation pension without medical examination when applicant desires that the payment of the commuted value of pension should be authorised at the time of issue of the Pension Payment Order. [See rules 5(2); 12; 13(3); 14(1) and 15(3)].	.. 27
C	Form of application for commutation of pension after medical examination by an applicant referred to rule 18 of the Maharashtra Civil Services (Commutation of Pension) Rules, 1984 [See rules 5(2); 9(3); 13(2); 14(2); 19; 20(1), (2) & (3); 21(1) and 25(2)].	.. 30
D	Form of letter to the medical authority [See rules 20(3) & (4); 28(5) and 31 (2)]	.. 34
E	Form of medical examination by the medical authority [See rules 6(1); 20(3); 25(1), (2) & (3); 26(3); 27(1) & (3); 28(2) and 30 (1)].	.. 37
¹ [F]	deleted	.. 41
² [G]	Form of Intimation by the Pension Disbursing Authority to the Pension Payment Order Issuing Authority regarding restoration of Commuted Portion of Pension. [See Rule 8A(5)]	.. 42

1 Form-F has been deleted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021 with effect from 02.07.2015.

2 Form-G has been added *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021 with effect from 01.04.1985.

अनुक्रमणिका

नमुना	शीर्षक	पृष्ठ क्रमांक
नमुने		
ए	वैद्यकीय तपासणीशिवाय निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाच्या अंशराशीकरणासाठी अर्जाचा नमुना [नियम ५ (२); ६(१); १२; १३(१) व (२); १४(१) व (२); १५(१) व (२) आणि १६(१) व (२) पहा.]	२४
बी	निवृत्तिवेतन प्रदान आदेश देताना निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत मूल्याचे प्रदान प्राधिकृत करण्यात यावे अशी अर्जदाराची इच्छा असेल त्यावेळी, वैद्यकीय तपासणीशिवाय नियत वयमान निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण करण्यासाठी अर्जाचा नमुना [नियम ५ (२); १२; १३(३); १४(१) आणि १५ (३) पहा.]	२७
सी	महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण) नियम, १९८४ मधील नियम १८ मध्ये निर्दिष्ट केल्याप्रमाणे वैद्यकीय तपासणीनंतर निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण करण्यासाठी अर्जाचा नमुना [नियम ५ (२); ९ (३); १३(२); १४(२); १९; २० (१), (२) व (३); २१ (१) आणि २५ (२) पहा.]	३०
डी	वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याकडे पाठवावयाच्या पत्राचा नमुना [नियम २० (३) व (४); २८ (५) आणि ३१ (२) पहा.]	३४
ई	वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याने करावयाच्या वैद्यकीय तपासणीचा नमुना [नियम ६ (१); २० (३); २५ (१), (२) व (३); २६ (३); २७ (१) व (३); २८ (२) आणि ३० (१) पहा.]	३७
१[एफ]	वगळण्यात आले आहे.	४१
१[जी]	निवृत्तिवेतन संवितरण करणाऱ्या प्राधिकाऱ्याने अंशराशीकृत भागाच्या पुनःस्थापनेच्याबाबतीत निवृत्तिवेतन प्रदान आदेश निर्गमित करणाऱ्या प्राधिकाऱ्यास द्यावयाच्या सूचनेचा नमुना. [नियम ८अ (५) पहा]]	४२

१ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये नमुना-एफ दि.०२.०७.२०१५ पासून वगळण्यात आला आहे.

२ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये दि.०१.०४.१९८५ पासून अंतर्भूत करण्यात आला आहे.

CONTENTS

Title	Page No
Table	
¹ [TABLE-I]	
Commutation value for a pension of Rupee 1 per annum [See rules 8(1); 26(7); 28(5) and 29(1) & (2)].	.. 43
¹ [TABLE-II]	
Commutation value for a pension of rupee 1 per annum [See rules 8(1); 26(7); 28(5) and 29(1) & (2).]	.. 45
Glossary	
English-Marathi and Marathi-English	.. 47

1 This table has been added *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021 with effect from 27.02.2009.

(८)

अनुक्रमणिका

शीर्षक	पृष्ठ क्रमांक
तक्ता	
^१ [तक्ता—एक	
प्रतिवर्षी एक रुपया निवृत्तिवेतनाकरिता अंशराशीकरण मूल्य [नियम ८(१); २६(७); २८(५) आणि २९(१) व (२) पहा.]	.. ४३
^१ [तक्ता—दोन	
प्रतिवर्षी एक रुपया निवृत्तिवेतनाकरिता अंशराशीकरण मूल्य [नियम ८(१); २६(७); २८(५) आणि २९(१) व (२) पहा]]	.. ४५
शब्दावली	
इंग्रजी-मराठी व मराठी-इंग्रजी	.. ४७

१ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये दि.२७.०२.२००९ पासून अंतर्भूत करण्यात आला आहे.

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

FINANCE DEPARTMENT

Mantralaya, Mumbai 400 032, dated 19th July 1984

NOTIFICATION

CONSTITUTION OF INDIA

No. MSC.1084/9/SER-6.—In exercise of the powers conferred by the proviso to article 309 of the Constitution of India, the Governor of Maharashtra is hereby pleased to make the following Rules, namely :—

CHAPTER-I

PRELIMINARY

1. Short title and commencement

(1) These Rules may be called the Maharashtra Civil Services (Commutation of Pension) Rules, 1984.

(2) They shall come into force on the 15th day of August 1984.

2. Extent of application

¹[(1)] These rules shall apply to Government servants who may be entitled to or have been authorised any class of service pension referred to in Chapter VII of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982.

²[(2)] These rules shall not apply to the Government servants, who are recruited on or after 1st November 2005.]

3. Definitions

(1) In these rules, unless the context otherwise requires—

(a) “Audit Officer” means an Audit Officer, appointed by the Comptroller and Auditor General of India ³[or Director, Accounts and Treasury], whatever his official designation, in whose circle of audit, a public servant is serving or (in respect to verification of service) has served;

1 Rule is renumbered as sub-rule (1) *vide* Government Notification, F.D. No.PEN 1005/124/SER-4, dated 31.10.2005.

2 Sub-rule added *vide* Government Notification, F.D. No. PEN 1005/124/SER-4, dated 31.10.2005.

3 These words are added *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021 and shall always deemed to have been added from 15.08.1984.

महाराष्ट्र शासन

वित्त विभाग

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक १९ जुलै १९८४

अधिसूचना

भारताचे संविधान

क्रमांक एमएससी. १०८४/९/एसईआर-६.-भारताच्या संविधानाचा अनुच्छेद ३०९ याच्या परंतुकान्वये प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून महाराष्ट्राचे राज्यपाल पुढील नियम करित आहेत :--

प्रकरण—एक

प्रारंभिक

१. संक्षिप्त नाव व प्रारंभ

- (१) या नियमांस, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण) नियम, १९८४ असे म्हणावे.
- (२) ते दिनांक १५ ऑगस्ट १९८४ पासून अंमलात येतील.

२. नियम लागू होण्याची व्याप्ती

^१[(१)] महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील प्रकरण—सातमध्ये निर्दिष्ट केलेले कोणत्याही प्रकारचे सेवा निवृत्तिवेतन मिळण्याचा ज्यांना हक्क असेल किंवा ते निवृत्तिवेतन मिळण्यास ज्यांना प्राधिकृत केलेले असेल अशा शासकीय कर्मचाऱ्यांना हे नियम लागू होतील.

^१[(२)] हे नियम १ नोव्हेंबर २००५ रोजी किंवा त्यानंतर नियुक्त होणाऱ्या शासकीय कर्मचाऱ्यांना लागू होणार नाहीत.]

३. व्याख्या

- (१) या नियमांमध्ये, संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अपेक्षित नसेल तर—

(ए) “लेखापरीक्षा अधिकारी” म्हणजे, भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक ^१[किंवा संचालक, लेखा व कोषागारे]यांनी नियुक्त केलेला व ज्याच्या लेखापरीक्षा मंडलामध्ये शासकीय कर्मचारी सेवा करित असेल अथवा त्याने (सेवेच्या पडताळणीच्या संबंधात) सेवा केली असेल असा लेखापरीक्षा अधिकारी, मग त्याचे अधिकृत पदनाम कोणतेही असो;

१ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक सेनिवे १००५/१२४/सेवा-४, दि.३१.१०.२००५ अन्वये नव्याने पोट-नियम क्रमांक (१) देण्यात आला आहे.

२ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक सेनिवे १००५/१२४/सेवा-४, दि.३१.१०.२००५ अन्वये अंतर्भूत करण्यात आला आहे.

३ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये दि.१५.०८.१९८४ पासून नेहमीसाठीच अंतर्भूत करण्यात आला आहे.

(b) “applicant” means a Government servant, including a retired Government servant, who applies for commutation of fraction of pension in the prescribed Form;

(c) “death-*cum*-retirement gratuity” means the gratuity payable under sub-rule (1) of rule 111 of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982;

(d) “disbursing authority” means--

¹[(i)]

(ii) treasury ¹[],

from where the applicant is receiving pension authorised under the Pension Rules;

(e) “Form” means a Form appended to these rules;

(f) “Head of Office” means a Gazetted Officer declared as such by Government and includes such other authority or person whom the competent authority may, by order, specify as Head of Office;

(g) “medical authority” means medical authority referred to in rule 22;

(h) “pension” means any class of service pension including Compassionate Pension referred to in Chapter-VII of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982, but does not include extra pension and the amount, by whatever name called, granted by the Government to a pensioner as compensation for higher cost of living;

(i) “Pension Rules” means the pension rules contained in Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982;

(j) “provisional pension” means the pension referred to in rule 126 of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982;

(k) “Table” means a Table appended to these rules.

(2) The words and expressions used in these rules but not defined shall have the meaning respectively assigned to them in Chapter-II of the Maharashtra Civil Services (General Conditions of Services) Rules, 1981.

1 These words are deleted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021.

(बी) “अर्जदार” म्हणजे, निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाच्या अंशराशीकरणासाठी विहित नमुन्यात अर्ज करणारा शासकीय कर्मचारी. या संज्ञेत सेवानिवृत्त कर्मचाऱ्याचाही समावेश होतो;

(सी) “मृत्यू-नि-सेवानिवृत्ति उपदान” म्हणजे, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम १११ चा पोटनियम (१) यानुसार देय असलेले उपदान;

(डी) “संवितरण प्राधिकरण” म्हणजे, निवृत्तिवेतन नियमांखाली प्राधिकृत केलेले निवृत्तिवेतन अर्जदार जेथून घेत असेल—

१[(एक)]

(दोन) असे कोषागार १[];

(ई) “नमुना” म्हणजे, या नियमांना जोडलेला नमुना;

(एफ) “कार्यालय प्रमुख” म्हणजे, शासनाने राजपत्रित अधिकारी म्हणून घोषित केलेला अधिकारी आणि सक्षम प्राधिकाऱ्याने आदेशाद्वारे ‘कार्यालय प्रमुख’ म्हणून विनिर्दिष्ट केलेला असा अन्य प्राधिकारी किंवा व्यक्ती यांचा त्यात समावेश होतो;

(जी) “वैद्यकीय प्राधिकारी” म्हणजे, नियम २२ मध्ये निर्दिष्ट केलेला वैद्यकीय प्राधिकारी;

(एच) “निवृत्तिवेतन” म्हणजे, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील प्रकरण—सात मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या अनुकंपा निवृत्तिवेतनासह कोणत्याही प्रकारचे सेवा निवृत्तिवेतन. परंतु जादा निवृत्तिवेतन व जीवनमानाचा दर्जा उंचावल्यामुळे निवृत्तिवेतनधारकाला शासनाकडून देण्यात येणारी भरपाईची रक्कम यांचा त्यात अंतर्भाव होत नाही, मग अशा रकमेला कोणत्याही नावाने संबोधलेले असो;

(आय) “निवृत्तिवेतन नियम” म्हणजे, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ यामध्ये अंतर्भूत असलेले निवृत्तिवेतनविषयक नियम;

(जे) “तात्पुरते निवृत्तिवेतन” म्हणजे, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम १२६ मध्ये निर्दिष्ट केलेले निवृत्तिवेतन;

(के) “तक्ता” म्हणजे, या नियमांना जोडलेला तक्ता.

(२) या नियमांमध्ये वापरण्यात आलेले परंतु व्याख्या न केलेले शब्द व शब्दप्रयोग यांना, महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम, १९८१ मधील प्रकरण—दोनमध्ये, जो अर्थ नेमून दिलेला आहे तोच अर्थ असेल.

CHAPTER—II
GENERAL CONDITIONS

4. Restriction on commutation of pension

No Government servant, against whom departmental or judicial proceedings have been instituted before the date of his retirement, or the pensioner against whom such proceedings are instituted after the date of his retirement, shall be eligible to commute a fraction of his provisional pension authorised or the pension, as the case may be during the pendency of such proceedings.

5. Limit on commutation of pension

(1) A Government servant shall be entitled to commute for a lump sum payment a fraction not exceeding ¹**[forty per cent.]** of his pension.

²[Note.—However, this entitlement would be optional.]

(2) In an application for commutation in Form-A or Form-B or Form-C, as the case may be, an applicant shall indicate the fraction of pension which he desires to commute and may either indicate the maximum limit of ¹**[forty per cent.]** of pension or such lower limit as he may desire to commute.

(3) If fraction of pension to be commuted results in fraction of rupee, such fraction of a rupee shall be ignored for the purpose of commutation.

6. Commutation of pension to become absolute

(1) The commutation of pension shall become absolute in the case of an applicant referred to—

(i) in sub-rule (1) of rule 13, on the date on which the application in Form-A is received by the Head of Office;

(ii) in sub-rule (3) of rule 13, on the date following the date of his retirement;

(iii) in Chapter-IV of these rules, on the date on which the medical authority signs the medical report in Part-III of Form-E:

Provided that—

1 These words have been substituted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021 with effect from 27.02.2009.

2 These words have been added *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021.

प्रकरण—दोन
सर्वसाधारण शर्ती

४. निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणाबाबत निर्बंध

सेवानिवृत्त होण्याच्या तारखेपूर्वी ज्याच्याविरुद्ध विभागीय अथवा न्यायिक कार्यवाही सुरु करण्यात आलेली आहे असा कोणताही शासकीय कर्मचारी किंवा ज्याच्याविरुद्ध सेवानिवृत्तीनंतर अशी कार्यवाही सुरु करण्यात आली आहे असा कोणताही निवृत्तिवेतनधारक, अशी कार्यवाही प्रलंबित असतानाच्या कालावधीत, प्राधिकृत केलेल्या तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाच्या भागाचे किंवा यथास्थिति, निवृत्तिवेतनाच्या भागाचे अंशराशीकरण करण्यास पात्र असणार नाही.

५. निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणाबाबत मर्यादा

(१) शासकीय कर्मचाऱ्याला, त्याच्या निवृत्तिवेतनाच्या ^१[चाळीस टक्के] यापेक्षा अधिक होणार नाही एवढ्या भागाचे, एका ठोक रकमेतील प्रदानासाठी, अंशराशीकरण करण्याचा हक्क असेल.

^१[टीप. – तथापि, ही हक्कदारी ऐच्छिक स्वरूपाची असेल.]

(२) अर्जदार नमुना “ए” किंवा नमुना “बी”, किंवा यथास्थिति, नमुना “सी” मधील अंशराशीकरणाच्या अर्जांमध्ये निवृत्तिवेतनाच्या किती भागाचे तो अंशराशीकरण करू इच्छितो ते नमूद करील आणि त्याला, निवृत्तिवेतनाची ^१[चाळीस टक्के] ही कमाल मर्यादा किंवा त्याहून कमी अशा ज्या मर्यादेपर्यंत निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण तो करू इच्छित असेल ती मर्यादा, नमूद करता येईल.

(३) अंशराशीकरण करावयाच्या निवृत्तिवेतनाच्या रकमेत शेवटी रुपया अपूर्णाकात येत असेल तर असा अपूर्णाकित रुपया अंशराशीकरणाच्या प्रयोजनासाठी हिशेबात घेतला जाणार नाही.

६. निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण कायम होणे

(१) निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण खालील तारखांना कायम होईल :—

(एक) नियम १३ मधील पोटनियम (१) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या अर्जदाराच्या बाबतीत, ज्या तारखेस नमुना “ए” मधील अर्ज कार्यालय प्रमुखाला मिळेल त्या तारखेस;

(दोन) नियम १३ च्या पोटनियम (३) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या अर्जदाराच्या बाबतीत, त्याच्या सेवानिवृत्तीच्या तारखेनंतरच्या तारखेस;

(तीन) या नियमांच्या प्रकरण—चारमध्ये निर्दिष्ट केलेल्या अर्जदाराच्या बाबतीत, ज्या तारखेस वैद्यकीय प्राधिकारी नमुना “ई” च्या भाग-तीनमधील वैद्यकीय अहवालावर सही करील त्या तारखेस:

मात्र असे की—

१ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये दि. २७.०२.२००९ पासून सुधारण्यात आला आहे.

२ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये अंतर्भूत करण्यात आली आहे.

(a) in the case of an applicant who is drawing his pension from a Treasury, the reduction in the amount of pension on account of commutation shall be operative from the date of receipt of the commuted value of pension or at the end of **three months** after issue of authority by the Audit Officer for the payment of commuted value of pension, whichever is earlier, and

(b) in the case of an applicant who is drawing pension from a branch of a Nationalised Bank, the reduction in the amount of pension on account of commutation shall be operative from the date on which the commuted value of pension is credited by the Bank to the applicant's account to which pension is being credited.

(2) In the case of an applicant referred to in rule 9 or rule 10 the commuted value is paid in two stages. The reduction in the amount of pension shall be made from the respective dates of the payments as laid down in clause (a) or clause (b) of the proviso to sub-rule (1).

(3) The date on which the payment of the commuted value of pension was made to the applicant or the commuted value was credited to the applicant's account, shall be entered in both halves of the Pension Payment Order by the disbursing authority under intimation to the Audit Officer who authorised the payment of commuted value of pension.

7. Death of an applicant before receiving the commuted value

If an applicant dies without receiving the commuted value on or after the date on which commutation became absolute, the commuted value shall be paid to his heirs.

8. Calculation of commuted value of pension and its non-restoration

(1) The lump sum payable to an applicant shall be calculated in accordance with the Table of the values prescribed from time to time and applicable to the applicant on the date on which the commutation becomes absolute.

(2) A commutation once applied for and given effect to cannot be rescinded, i.e. the portion of a pension commuted cannot be restored on refund of its capitalised value.

¹[8A. Restoration of commuted portion of Pension.-

(1) (a) In cases, where Government Servant who has commuted a portion of his pension on the 1st April 1985 or thereafter, his pension shall be restored after completion of fifteen years of his retirement.

1 This rule has been added *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021 with effect from 30.05.1988.

(ए) कोषागारामधून निवृत्तिवेतन घेणाऱ्या अर्जदाराच्या बाबतीत, निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य त्याला ज्या तारखेस मिळेल ती तारीख किंवा लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याने निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य प्रदान करण्यासाठी प्राधिकारपत्र दिल्यानंतर तीन महिन्यांच्या अखेरची तारीख, यापैकी जी तारीख अगोदरची असेल त्या तारखेपासून अंशराशीकरणामुळे निवृत्तिवेतनाची रक्कम कमी करण्यात येईल, आणि

(बी) राष्ट्रीयीकृत बँकेच्या शाखेमधून निवृत्तिवेतन घेणाऱ्या अर्जदाराच्या बाबतीत, अर्जदाराच्या ज्या खात्यावर निवृत्तिवेतनाची रक्कम जमा केली जाते त्या खात्यावर बँकेने ज्या तारखेला निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य जमा केले असेल, त्या तारखेपासून अंशराशीकरणामुळे निवृत्तिवेतनाची रक्कम कमी करण्यात येईल.

(२) नियम ९ किंवा १० मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या अर्जदाराच्या बाबतीत, अंशराशीकृत मूल्य दोन टप्प्यांत देण्यात येते. पोट-नियम (१) च्या परंतुकाच्या खंड (ए) किंवा खंड (बी) मध्ये विहित केलेल्या प्रदानांच्या संबंधित तारखांपासून निवृत्तिवेतनाची रक्कम कमी करण्यात येईल.

(३) निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य ज्या तारखेस अर्जदाराला प्रदान करण्यात आले किंवा अंशराशीकृत मूल्य अर्जदाराच्या खात्यावर ज्या तारखेस जमा करण्यात आले ती तारीख संवितरण प्राधिकरण निवृत्तिवेतन प्रदान आदेशाच्या दोन्ही भागांत नमूद करील आणि निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य प्राधिकृत करणाऱ्या लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याला तसे कळविले.

७. अंशराशीकृत मूल्य मिळण्यापूर्वी अर्जदाराचा मृत्यू

निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य ज्या तारखेस कायम होते त्या तारखेस किंवा त्यानंतर अंशराशीकृत मूल्य मिळण्यापूर्वी अर्जदाराचा मृत्यू झाल्यास, त्या मूल्याची रक्कम त्याच्या वारसांना देण्यात येईल.

८. निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत मूल्याची गणना व निवृत्तिवेतनाचा तो भाग पुन्हा न देणे

(१) अर्जदारास देय होणाऱ्या ठोक रकमेची गणना वेळोवेळी विहित केलेल्या आणि अंशराशीकरण कायम होईल त्या तारखेस अर्जदारास लागू असलेल्या मूल्यांच्या तक्त्यानुसार करण्यात येईल.

(२) अंशराशीकरणासाठी एकदा अर्ज केल्यावर आणि अंशराशीकृत मूल्य मिळाल्यावर अंशराशीकरण रद्द करता येणार नाही. म्हणजेच निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत भागाची ठोक रक्कम परत केली गेल्यावरसुद्धा तो भाग पुन्हा दिला जाणार नाही.

१८अ. निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत भागाची पुनःस्थापना करणे-

(१) (ए) ज्या राज्य शासकीय कर्मचाऱ्याने दि.१ एप्रिल १९८५ रोजी किंवा त्यानंतर, आपल्या निवृत्तिवेतनाचा भाग अंशराशीकृत केला असेल अशा शासकीय कर्मचाऱ्याच्याबाबतीत, त्यांचा अंशराशीकृत केलेला भाग त्याच्या सेवानिवृत्तीस पंधरा वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर, पुन्हा देण्यात येईल.

१ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये दि.३०.०५.१९८८ पासून अंतर्भूत करण्यात आला आहे.

(b) In cases, where a Government Servant commuted a portion of his pension and completed fifteen years before the 1st April 1985, his pension shall be restored with effect from the 1st April 1985.

¹[Explanation.—In cases, where a Government Servant commuted the portion of pension after the date of retirement, his pension shall be restored after completion of fifteen years from the date of commutation of pension.]

²[(2)]

(3) In cases, where the pensioner has completed fifteen years from the date of retirement on the 1st April 1985 or thereafter and had died subsequently, his legal heirs are also entitled to receive arrears with effect from the 1st April 1985 or from date of completion of fifteen years from the date of retirement whichever is later, till the date of the pensioner's death. For this purpose, legal heirs may also apply to the Pension Disbursing Authority.

(4) In the cases, where the pension payment order does not contain information regarding commuted portion, the Pension Disbursing Authority shall obtain the information from the Accounts Officer who had issued the pension payment order.

(5) The Pension Disbursing Authority shall intimate to the Accounts Officer, who had issued the pension payment order, the full particulars of each pension case alongwith the amount of pension restored for verifying its correctness in the Form G.

³[(6)]

⁴[8B. Revision of the restored amount of one-third commuted portion of pension in respect of the State Government employees who had drawn lumpsum amount on their absorption in a Public Sector Undertaking or Autonomous Body or Local Body.—The cases of the revision of the restored amount of one-third commuted portion of pension of absorbed Government employees, who had drawn lumpsum amount on absorption, in a Public Sector Undertaking or Autonomous Body or Local Body shall be regulated as per the Government Resolution issued by Government in this regard, from time to time.]

1 This provision has been added *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021 with effect from 28.03.1990.

2 These words has been deleted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021 with effect from 02.07.2015.

3 These words has been deleted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021 with effect from 26.05.1997.

4 This rule has been added *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021 with effect from 26.05.1997.

(बी) शासकीय कर्मचाऱ्याने त्याच्या निवृत्तिवेतनाचा भाग अंशराशीकृत केला असेल आणि त्यास पंधरा वर्षांचा कालावधी दि.१ एप्रिल १९८५ पूर्वीच पूर्ण झालेला असेल, अशा प्रकरणी निवृत्तिवेतनाचा अंशराशीकृत भाग दि.१ एप्रिल १९८५ पासून पुनः देण्यात येईल.

^१[स्पष्टीकरण.—शासकीय कर्मचाऱ्याने त्यांच्या सेवानिवृत्तिच्या दिनांकानंतर निवृत्तिवेतनाचा भाग अंशराशीकृत केला असेल अशा बाबतीत, त्याचा निवृत्तिवेतनाचा भाग, ज्या दिनांकाला अंशराशीकृत केलेला असेल त्या दिनांकापासून पंधरा वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर पुनः देण्यात येईल.]

^२[(२)]

(३) निवृत्तिवेतनधारकाने दि.१ एप्रिल १९८५ रोजी किंवा त्यानंतर निवृत्तीच्या तारखेपासून पंधरा वर्षे पूर्ण केली असतील आणि त्यानंतर त्याचा मृत्यु झाल्यास, त्याचा कायदेशीर वारस देखील, दि.१ एप्रिल १९८५ पासून किंवा निवृत्तीच्या तारखेपासून पंधरा वर्षे ज्या तारखेला पूर्ण होतील, यापैकी जी नंतरची तारीख असेल त्या तारखेपासून, निवृत्तिवेतनधारकाच्या मृत्यूच्या तारखेपर्यंतची थकबाकी मिळण्यास हक्कदार असतील. या प्रयोजनार्थ, कायदेशीर वारसांना देखील निवृत्तिवेतन संवितरण प्राधिकरणाकडे अर्ज करता येईल.

(४) अंशराशीकृत केलेल्या भागाची माहिती निवृत्तिवेतन प्रदान आदेशात अंतर्भूत नसेल अशा बाबतीत निवृत्तिवेतन संवितरण प्राधिकरण, ती माहिती, ज्या लेखा अधिकाऱ्याने निवृत्तिवेतन प्रदान आदेश काढले होते त्या लेखा अधिकाऱ्याकडून प्राप्त करून घेईल.

(५) निवृत्तिवेतन संवितरण प्राधिकरण, ज्या लेखा अधिकाऱ्याने निवृत्तिवेतन प्रदान आदेश काढला असेल त्या लेखाधिकाऱ्यास, नमुना जी मध्ये त्याबाबतच्या अचूकतेची पडताळणी करण्यासाठी प्रत्येक निवृत्तिवेतनाच्या प्रकरणाचा संपूर्ण तपशील पुन्हा दिलेल्या निवृत्तिवेतनाच्या रकमेसह कळवील.

^३[(६)]

^४[८ब. सार्वजनिक क्षेत्र उपक्रमामध्ये किंवा स्वायत्त संस्थांमध्ये किंवा स्थानिक संस्थांमध्ये स्वतःला सामावून घेतल्यानंतर, एकरकमी ठोक रक्कम स्वीकारली आहे अशा शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या बाबतीत, पुनः दिलेल्या निवृत्तिवेतनाच्या एक-तृतीयांश इतक्या अंशराशीकृत भागाची सुधारणा करण्याबाबत.—राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांना सार्वजनिक क्षेत्र उपक्रमामध्ये किंवा स्वायत्त संस्थांमध्ये किंवा स्थानिक संस्थांमध्ये, स्वतःला सामावून घेतल्यानंतर, एकरकमी ठोक रक्कम स्वीकारलेल्या कर्मचाऱ्यांच्या पुनः दिलेल्या निवृत्तिवेतनाच्या एक-तृतीयांश इतक्या भागाच्या रकमेतील सुधारणा शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या निर्णयानुसार विनियमित करण्यात येतील.]

१ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये दि.२८.०३.१९९० पासून अंतर्भूत करण्यात आला आहे.

२ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये दि.०२.०७.२०१५ पासून वगळण्यात आला आहे.

३ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये दि.२६.०५.१९९७ पासून वगळण्यात आला आहे.

४ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये दि.२६.०५.१९९७ पासून अंतर्भूत करण्यात आला आहे.

9. Commutation of provisional pension

(1) A Government servant to whom, pending assessment of final pension, provisional pension has been sanctioned under rule 126 of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982, shall be eligible to commute a fraction of such provisional pension subject to the limit specified in rule 5.

(2) For the purpose of commutation of provisional pension, the provisions of Chapter-III or Chapter-IV of these rules, as the case may be, shall apply.

(3) The provisions of this sub-rule shall apply to an applicant who for the purpose of commutation of provisional pension is governed by Chapter-IV of these rules—

(a) Where an applicant desires to commute a fraction of his provisional pension which works out to be not exceeding ¹[*ten per cent. of basic pension*] per mensem and in whose case it is expected that the amount which he would be entitled to commute when the final amount of pension has been authorised, would exceed ¹[*ten per cent. of basic pension*] per mensem, his application shall be deemed, for the purpose of rule 22, to be for commutation of amount exceeding ¹[*ten per cent. of basic pension*] per mensem.

(b) (i) Where the applicant does not indicate the possibility of his entitlement to commutation of pension exceeding ¹[*ten per cent. of basic pension*] per mensem on the determination of final pension due to him, he shall be treated as having applied for commutation of pension not exceeding ¹[*ten per cent. of basic pension*] per mensem.

(ii) If on the determination of final pension, the applicant becomes entitled to commute his pension upto ¹[*ten per cent. of basic pension*] per mensem, he shall not be required to undergo medical examination for payment to him of the difference between the commuted value of the pension originally commuted and the pension commuted subsequently.

(iii) If on the determination of final pension, the applicant becomes entitled to commute a sum exceeding ¹[*ten per cent. of basic pension*] he shall, for commutation of pension exceeding ¹[*ten per cent. of basic pension*], be required to apply afresh in Form-C.

10. Retrospective revision of final pension

An applicant who has commuted a fraction of his final pension and after commutation his pension has been revised and enhanced retrospectively, as a result of Government decision, the applicant shall be paid the difference between

1 These words have been substituted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021.

९. तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण

(१) अंतिम निवृत्तिवेतन निर्धारित होईपर्यंत, ज्या शासकीय कर्मचाऱ्यास महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम १२६ अन्वये तात्पुरते निवृत्तिवेतन मंजूर करण्यात आले असेल तो कर्मचारी, नियम ५ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या मर्यादेच्या अधीन राहून, अशा तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनापैकी काही भागाचे अंशराशीकरण करण्यास पात्र होईल.

(२) तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणाच्या प्रयोजनासाठी, या नियमांच्या प्रकरण-तीन किंवा यथास्थिति, प्रकरण-चार मधील तरतुदी लागू होतील.

(३) तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणाच्या प्रयोजनासाठी, या नियमांच्या प्रकरण-चार खाली येणाऱ्या अर्जदाराला, या पोटनियमाच्या तरतुदी लागू होतील.

(ए) ज्यावेळी एखाद्या अर्जदाराची आपल्या तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनापैकी दरमहा ^१[मूळ निवृत्तिवेतनाच्या दहा टक्क्यांहून] अधिक नाही इतक्या भागाचे अंशराशीकरण करण्याची इच्छा असेल आणि त्याला निवृत्तिवेतनाची अंतिम रक्कम प्राधिकृत करण्यात आल्यानंतर, जेवढ्या रकमेचे अंशराशीकरण करण्यास तो हक्कदार होईल तेवढी रक्कम, दरमहा ^१[मूळ निवृत्तिवेतनाच्या दहा टक्क्यांहून]अधिक होईल असे अपेक्षित असेल त्यावेळी त्याचा अर्ज, नियम २२ च्या प्रयोजनासाठी, दरमहा ^१[मूळ निवृत्तिवेतनाच्या दहा टक्क्यांहून]अधिक इतक्या रकमेचे अंशराशीकरण करण्यासाठी केलेला आहे असे मानण्यात येईल.

(बी) (एक) अर्जदाराने, त्याला देय असलेले अंतिम निवृत्तिवेतन निर्धारित झाल्यानंतर त्यापैकी दरमहा ^१[मूळ निवृत्तिवेतनाच्या दहा टक्क्यांहून]अधिक इतक्या रकमेचे अंशराशीकरण मिळण्यास तो हक्कदार होण्याची शक्यता आहे असे सूचित केले नसेल तेव्हा, त्याने दरमहा ^१[मूळ निवृत्तिवेतनाच्या दहा टक्क्यांहून]अधिक नाही इतक्या निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणासाठी अर्ज केला आहे असे मानण्यात येईल.

(दोन) अर्जदाराचे अंतिम निवृत्तिवेतन निर्धारित झाल्यानंतर तो त्यापैकी दरमहा ^१[मूळ निवृत्तिवेतनाच्या दहा टक्क्यांपर्यंतच्या] रकमेचे अंशराशीकरण करण्यास हक्कदार होत असेल तर, निवृत्तिवेतनाचे प्रारंभिक अंशराशीकृत मूल्य आणि नंतरचे अंशराशीकृत मूल्य यामधील फरकाच्या प्रदानासाठी त्याची वैद्यकीय तपासणी करणे आवश्यक असणार नाही.

(तीन) अर्जदाराचे अंतिम निवृत्तिवेतन निर्धारित झाल्यानंतर तो त्यापैकी दरमहा ^१[मूळ निवृत्तिवेतनाच्या दहा टक्क्यांपेक्षा] जास्त रकमेचे अंशराशीकरण करण्यास हक्कदार होत असेल तर त्याने ^१[मूळ निवृत्तिवेतनाच्या दहा टक्क्यांपेक्षा] जास्त निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण करण्यासाठी नमुना "सी" मध्ये नव्याने अर्ज करणे आवश्यक आहे.

१०. अंतिम निवृत्तिवेतनाची भूतलक्षी सुधारणा

एखाद्या अर्जदाराने आपल्या अंतिम निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण केले असेल आणि त्यानंतर शासकीय निर्णयामुळे त्याच्या निवृत्तिवेतनात भूतलक्षी सुधारणा व वाढ झाली असेल तर, अशा वाढीव निवृत्तिवेतनाच्या संदर्भात निर्धारित केलेले अंशराशीकृत मूल्य आणि अगोदरच प्राधिकृत केलेले अंशराशीकृत

१ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये सुधारण्यात आला आहे.

the commuted value determined with reference to enhanced pension and the commuted value already authorised. For the payment of difference, the applicant shall not be required to apply afresh:

¹[Provided that, if a pensioner has specifically mentioned the amount of commutation of his final pension in his application of commutation of pension and as a result of Government decision his final pension has been revised and enhanced retrospectively, if the pensioner expresses his willingness, he is entitled to revised and enhanced amount of commutation of his final pension upto ²[forty per cent.] of revised final pension:]

³[Provided further that, as per revised Pay Commission Order, the Government has changed the pay scale and pension has been revised and enhanced retrospectively, the pensioner may opt for difference of commutation, and he may submit the application to the concerned authority for the same within six months from the date of order issued by the Government. If the pensioner does not apply or opt for the difference it is presumed that he is not interested for revised commutation.]

⁴[Provided also that] in the case of an applicant who has commuted a fraction of his original pension not exceeding ⁴[*ten per cent. of basic pension*] after being declared fit by a Civil Surgeon or a District Medical Officer and as a result of retrospective enhancement of pension, he becomes eligible to commute an amount exceeding ⁴[*ten per cent. of basic pension*] per mensem, he shall be allowed the difference between the commuted value of ⁴[*ten per cent. of basic pension*] per mensem and the commuted value of the fraction of the original pension without further medical examination. The commutation of any further amount beyond ⁴[*ten per cent. of basic pension*] per mensem shall be treated as fresh commutation and allowed subject to examination by a Medical Board.

1 These words have been added *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021 with effect from 11.03.1994.

2 These words have been substituted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021 with effect from 27.02.2009.

3 These words have been added *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021.

4 These words have been substituted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021.

मूल्य यांमधील फरकाची रक्कम अर्जदाराला प्रदान करण्यात येईल. या रकमेच्या प्रदानासाठी अर्जदाराने नव्याने अर्ज करणे आवश्यक असणार नाही :

१[परंतु, जर निवृत्तिवेतनधारकाने, निवृत्तिवेतनाच्या त्याच्या अर्जात, त्याच्या अंतिम निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणाची रक्कम विनिर्दिष्टरीत्या नमूद केली असेल आणि शासनाच्या निर्णयानुसार त्याच्या निवृत्तिवेतनात सुधारणा करण्यात आली असेल आणि भूतलक्षी प्रभावाने सुधारणा करण्यात आली असेल तर, निवृत्तिवेतनधारकाने इच्छा प्रदर्शित केली असेल तर, तो सुधारित अंतिम निवृत्तिवेतनाच्या १[चाळीस टक्के] इतक्या मर्यादेपर्यंत त्याच्या अंतिम निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणाच्या रकमेत सुधारणा व वाढ करण्यास तो पात्र राहिल.]

१[परंतु आणखी असे की, सुधारित वेतन आयोगाच्या आदेशानुसार, शासनाने, भूतलक्षी प्रभावाने, वेतनश्रेणीत बदल केला असेल आणि निवृत्तिवेतनामध्ये सुधारणा करण्यात आली असेल तर, निवृत्तिवेतनधारकास, अंशराशीकरणाच्या फरकाच्या रकमेचा पर्याय स्वीकारता येईल, आणि शासनाने काढलेल्या आदेशाच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या कालावधीत, त्यास, त्यासाठी संबंधित प्राधिकाऱ्याकडे अर्ज सादर करता येईल. जर निवृत्तिवेतनधारक, फरकाच्या रकमेसाठी अर्ज करित नसेल किंवा तो पर्याय स्वीकारत नसेल तर, तो, सुधारित अंशराशीकरणासाठी इच्छुक नाही असे गृहित धरण्यात येईल.]

१[परंतु आणखी असे की], जिल्हा शल्यचिकित्सकाने किंवा जिल्हा वैद्यकीय अधिकाऱ्याने अर्जदाराला शारीरिकदृष्ट्या पात्र ठरविल्यानंतर त्याने आपल्या मूळ निवृत्तिवेतनापैकी १[मूळ निवृत्तिवेतनाच्या दहा टक्क्यांहून] अधिक नसलेल्या भागाचे अंशराशीकरण केलेले असेल आणि निवृत्तिवेतनातील भूतलक्षी वाढीचा परिणाम म्हणून दरमहा १[मूळ निवृत्तिवेतनाच्या दहा टक्क्यांहून]अधिक रकमेचे अंशराशीकरण करण्यास तो पात्र ठरत असेल तर, दरमहा १[मूळ निवृत्तिवेतनाच्या दहा टक्क्यांचे] अंशराशीकृत मूल्य आणि मूळ निवृत्तिवेतनाच्या भागाचे अंशराशीकृत मूल्य यांतील फरकाची रक्कम त्याला पुन्हा वैद्यकीय तपासणी केल्याशिवाय दिली जाईल. दरमहा १[मूळ निवृत्तिवेतनाच्या दहा टक्क्यांहून] अधिक असलेल्या कोणत्याही रकमेचे अंशराशीकरण हे नवीन अंशराशीकरण असल्याचे मानण्यात येईल आणि ते वैद्यकीय मंडळाकडून तपासणी झाल्यानंतरच दिले जाईल.

-
- १ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये दि.११.०३.१९९४ पासून अंतर्भूत करण्यात आला आहे.
 - २ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये दि.२७.०२.२००९ पासून सुधारण्यात आला आहे.
 - ३ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये अंतर्भूत करण्यात आला आहे.
 - ४ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये सुधारण्यात आला आहे.

CHAPTER—III

COMMUTATION OF PENSION WITHOUT MEDICAL EXAMINATION**11. Scope**

The provisions of this Chapter shall apply to an applicant who is eligible to commute a fraction of his pension without medical examination.

12. Eligibility

An applicant who is authorized—

(i) Superannuation Pension under rule 63 of Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982; or

(ii) a Retiring Pension under rule 64 or rule 65 or 66 of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982; or

(iii) a pension on absorption in or under a Corporation, Autonomous Body or a Local Authority in terms of rule 67 of Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982 and who elects to receive monthly pension and death-*cum*-retirement gratuity; or

(iv) a Compensation Pension on abolition of permanent post under rule 81 of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982; or

(v) a pension in whole or in part on the finalisation of the departmental or judicial proceeding and issue of final orders thereon shall, subject to the limit in rule 5, be eligible to commute a fraction of his pension without medical examination:

Provided that he applies for commutation of pension in Form-A or Form-B in accordance with the provisions of rule 13.

Note.—Pension referred to in clause (i), clause (ii) and clause (iv) shall include the provisional pension sanctioned under rule 126 of Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982.

13. Application for commutation of pension

(1) An applicant, who is in receipt of any pension referred to in rule 12 and desires to commute a fraction of that pension any time after the date following the date of his retirement from service but before the expiry of **one year** from the date of retirement, shall—

प्रकरण—तीन

वैद्यकीय तपासणीशिवाय निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण

११. व्याप्ती

निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण वैद्यकीय तपासणीशिवाय करण्यास पात्र असलेल्या अर्जदाराला या प्रकरणातील तरतुदी लागू होतील.

१२. पात्रता

खालील अर्जदार, नियम ५ मधील मर्यादेच्या अधीन राहून, वैद्यकीय तपासणीशिवाय त्याच्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण करण्यास पात्र होईल :-

(एक) महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम ६३ अन्वये नियत वयमान निवृत्तिवेतन प्राधिकृत केलेला अर्जदार, किंवा

(दोन) महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम ६४ किंवा नियम ६५ किंवा ६६ अन्वये पूर्णसेवा निवृत्तिवेतन प्राधिकृत केलेला अर्जदार, किंवा

(तीन) महामंडळ, स्वायत्त संस्था किंवा स्थानिक प्राधिकरण यामध्ये किंवा याखाली सामावून घेतल्यावर, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम ६७ अन्वये मिळणारे निवृत्तिवेतन प्राधिकृत केलेला आणि मासिक निवृत्तिवेतन व मृत्यू-नि-सेवानिवृत्ति उपदान मिळण्याचा पर्याय निवडणारा अर्जदार, किंवा

(चार) स्थायी पद नाहीसे झाल्यावर, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम ८१ अन्वये भरपाई निवृत्तिवेतन प्राधिकृत केलेला अर्जदार, किंवा

(पाच) विभागीय किंवा न्यायिक कार्यवाही अंतिम स्वरूपात पूर्ण झाल्यावर आणि त्याबाबतचा अंतिम आदेश निर्गमित झाल्यावर पूर्णतः किंवा अंशतः निवृत्तिवेतन प्राधिकृत केलेला अर्जदार :

मात्र, नियम १३ मधील तरतुदीनुसार, नमुना “ए” किंवा नमुना “बी” मध्ये अर्जदाराने निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणासाठी अर्ज करावयास पाहिजे.

टीप.—खंड (एक), खंड (दोन) आणि खंड (चार) मध्ये नमूद केलेल्या निवृत्तिवेतनामध्ये, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम १२६ अन्वये मंजूर केलेल्या तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाचा अंतर्भाव होतो.

१३. निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणासाठी अर्ज

(१) नियम १२ मध्ये निर्दिष्ट केलेले कोणतेही निवृत्तिवेतन ज्याला मिळत आहे आणि सेवेतून निवृत्त झाल्याच्या तारखेनंतर केव्हाही परंतु सेवानिवृत्तीच्या तारखेपासून एक वर्षाच्या आत, त्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण करण्याची ज्याची इच्छा आहे अशा अर्जदाराने—

(a) apply to the Head of Office in Form-A after the date of his retirement;

(b) ensure that the application in Form-A, duly completed, is delivered to the Head of Office as early as possible but not later than **one year** of the date of his retirement:

Provided that in the case of an applicant—

(i) referred to in clause (iii) of rule 12, where order retiring him from Government service had been issued from a retrospective date, the period of **one year** referred to in this sub-rule shall reckon from the date of issue of the retirement orders;

(ii) referred to in clause (v) of rule 12, the period of **one year** referred to in this sub-rule shall reckon from the date of the issue of the orders consequent on the finalisation of the departmental or judicial proceedings.

(2) An applicant who applies for commutation of pension within **one year** of the date of his retirement but his application in Form-A is received by the Head of Office after **one year** of the date of his retirement, shall not be eligible to get his pension commuted without medical examination. Such an applicant, if he desires to commute a fraction of his pension, shall apply afresh in Form-C in accordance with the procedure laid down in Chapter-IV.

(3) A Government servant who is due to retire on superannuation and desire payment of the commuted value of pension being authorised at the time of issue of the Pension Payment Order, shall be eligible to apply for commutation of a fraction of pension alongwith ¹[pension papers upto] to the date of retirement :

Provided that—

(a) the Government servant retires on Superannuation Pension only;

²[(b)]

²[(c)]

1 These words have been substituted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021.

2 These provisions / clauses have been deleted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021.

(ए) त्याच्या सेवानिवृत्तीच्या तारखेनंतर **नमुना “ए”** मध्ये कार्यालय प्रमुखाकडे अर्ज केला पाहिजे;

(बी) यथोचितरीत्या पूर्ण केलेला **नमुना “ए”** मधील अर्ज, शक्य तितक्या लवकर, परंतु सेवानिवृत्तीच्या तारखेपासून **एक वर्षाच्या आत**, कार्यालय प्रमुखाला मिळाल्याची खात्री करून घेतली पाहिजे :

मात्र,-

(एक) नियम १२ मधील खंड (तीन) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या अर्जदाराच्या बाबतीत, त्याला शासनाच्या सेवेतून निवृत्त करण्यासंबंधीचा आदेश भूतलक्षी तारखेपासून काढण्यात आला असेल तेव्हा, या पोटनियमांमध्ये निर्दिष्ट केलेला **एक वर्षाचा कालावधी**, सेवानिवृत्तीचा आदेश काढण्यात आल्याच्या तारखेपासून मोजण्यात येईल;

(दोन) नियम १२ मधील खंड (पाच) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या अर्जदाराच्या बाबतीत, या पोटनियमात निर्दिष्ट केलेला **एक वर्षाचा कालावधी**, विभागीय चौकशी किंवा न्यायिक कार्यवाही संपल्यानंतर काढण्यात आलेल्या आदेशाच्या तारखेपासून मोजण्यात येईल.

(२) अर्जदाराने त्याच्या सेवानिवृत्तीच्या तारखेपासून **एक वर्षाच्या आत** निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण करण्यासाठी अर्ज केला असेल, परंतु त्याचा ^१[सदर] **नमुना “ए”** मधील अर्ज त्याच्या निवृत्तीच्या तारखेनंतर **एक वर्ष** पूर्ण झाल्यानंतर कार्यालय प्रमुखाला मिळाला असेल तर, त्याची वैद्यकीय तपासणी झाल्याशिवाय तो निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण करण्यास पात्र होणार नाही. असा अर्जदार त्याच्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण करू इच्छित असेल तर, प्रकरण-चारमध्ये विहित केलेल्या कार्यपध्दतीनुसार त्याने **नमुना “सी”** मध्ये नव्याने अर्ज केला पाहिजे.

(३) जो नियत वयमानावर निवृत्त होणार आहे व निवृत्तिवेतन प्रदान आदेश निर्गमित करतेवेळी निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत मूल्याचे प्रदान प्राधिकृत व्हावे असे इच्छितो असा शासकीय कर्मचारी, सेवानिवृत्तीच्या ^१[तारखेपर्यंत], निवृत्तिवेतनविषयक कागदपत्रांबरोबर निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाच्या अंशराशीकरणासाठी अर्ज करण्यास पात्र असेल :

मात्र,-

(ए) शासकीय कर्मचारी फक्त नियत वयमान निवृत्तिवेतनावर निवृत्त झालेला असला पाहिजे;

^३[(बी)]

^३[(सी)]

१ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये अंतर्भूत करण्यात आला आहे.

२ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये सुधारण्यात आला आहे.

३ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये खंड (बी) व खंड (सी) वगळण्यात आला आहे.

(d) the Government shall have no liability for the payment of the commuted value of pension if the Government servant dies before the date of superannuation or forfeits claim to pension before retirement.

14. Action to be taken by the Head of Office on application for commutation of pension

(1) The Head of Office on receipt of application in Form- A under sub-rule (1) or in Form-B of sub-rule (3) of rule 13 shall—

(a) initial the Form indicating the date of its receipt;

(b) acknowledge immediately the receipt of Form-A or Form-B in Part II of that Form and despatch the same to the applicant;

(c) take immediate action to complete part-III of Form-A or Form-B and forward the same to the Audit Officer after retaining one copy for his record.

(2) In case application in Form-A is received by the Head of Office under sub-rule (1) of rule 13 after **one year** of the date of retirement of the applicant, the Head of Office shall inform the applicant that—

(a) he shall not be eligible to commute a fraction of pension without medical examination;

(b) if he desires to get a fraction of the pension commuted, he should apply afresh in Form-C so that arrangements for medical examination are made in accordance with the procedure laid down in Chapter-IV.

15. Authorisation of commuted value by the Audit Officer

(1) The Audit Officer on receipt of Form-A from the Head of Office shall verify that—

(a) information furnished by the Head of Office in Part-III of Form-A is correct;

(b) the applicant is eligible to commute a fraction of his pension without medical examination;

(c) the commuted value of pension has been determined correctly by the Head of Office.

(2) The Audit Officer after necessary verification of the information furnished in Form-A shall—

(a) issue authority for the payment of commuted value of pension to the disbursing authority concerned;

(डी) शासकीय कर्मचारी नियत वयमानाच्या तारखेपूर्वी मृत्यू पावला किंवा त्याने निवृत्तिवेतन मिळण्याचा हक्क सेवानिवृत्तीपूर्वी गमावला तर, निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य प्रदान करण्याचे कोणतेही दायित्व शासनावर असणार नाही.

१४. निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणाच्या अर्जावर कार्यालय प्रमुखाने करावयाची कार्यवाही

(१) नियम १३ मधील पोटनियम (१) अनुसार नमुना “ए” किंवा पोटनियम (३) अनुसार नमुना “बी” मधील अर्ज कार्यालय प्रमुखास मिळाल्यानंतर त्याने—

(ए) नमुन्यावर आद्याक्षरी करून अर्ज मिळाल्याची तारीख नमूद करावी;

(बी) नमुना “ए” किंवा नमुना “बी” मिळाल्याची पोच त्या नमुन्याच्या भाग-दोनमध्ये ताबडतोब द्यावी आणि ती अर्जदाराकडे पाठवावी;

(सी) नमुना “ए” किंवा नमुना “बी” मधील भाग-तीन पूर्ण करावा आणि एक प्रत अभिलेखादाखल स्वतःकडे ठेवून तो नमुना लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याकडे पाठवावा.

(२) नियम १३ मधील पोटनियम (१) अनुसार नमुना “ए” मधील अर्ज, अर्जदाराच्या सेवानिवृत्तीच्या तारखेपासून एक वर्षानंतर कार्यालय प्रमुखाकडे आल्यास कार्यालय प्रमुखाने असे अर्जदारास कळवावे की,-

(ए) वैद्यकीय तपासणीशिवाय निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण करण्यास अर्जदार पात्र ठरणार नाही;

(बी) निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण करण्याची अर्जदाराची, इच्छा असल्यास, प्रकरण—चारमध्ये विहित केलेल्या कार्यपध्दतीनुसार वैद्यकीय तपासणी करण्याची व्यवस्था करता यावी म्हणून, त्याने नमुना “सी” मध्ये नव्याने अर्ज करावा.

१५. लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याने अंशराशीकृत मूल्य प्राधिकृत करणे

(१) कार्यालय प्रमुखाकडून लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याला नमुना “ए” मिळाल्यानंतर त्याने खालील बाबी पडताळून पहाव्यात :-

(ए) नमुना “ए” च्या भाग-तीन मध्ये कार्यालय प्रमुखाने दिलेली माहिती बरोबर आहे;

(बी) अर्जदार वैद्यकीय तपासणीशिवाय त्याच्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण करण्यास पात्र आहे;

(सी) कार्यालय प्रमुखाने निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य बरोबर निर्धारित केलेले आहे.

(२) नमुना “ए” मध्ये दिलेल्या माहितीची आवश्यक ती पडताळणी केल्यानंतर लेखापरीक्षा अधिकारी-

(ए) संबंधित संवितरण प्राधिकरणास निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत मूल्याच्या प्रदानासाठी प्राधिकारपत्र पाठवील;

(b) draw the attention of the disbursing authority concerned to the proviso to sub-rule (1) of rule 6 so that the disbursing authority may make entry in the Pension Payment Order regarding the date on which the amount of pension is to be reduced on account of commuted part of pension;

(c) endorse to the applicant a copy of the authority referred to in clause (a) with the instructions that he should collect the commuted value of pension from the disbursing authority.

(3) (a) The Audit Officer, on receipt of Form-B from the Head of Office, shall ascertain and verify if the amount of Superannuation Pension of the applicant has been calculated and if not, take steps to finalise the amount of pension so that the Pension Payment Order is issued before **one month** of the date of retirement of the applicant.

(b) (i) The Audit Officer, after necessary verification of the information furnished in Form-B, shall specify in both halves of the Pension Payment Order—

(A) the amount of pension commuted;

(B) the commuted value of the amount of pension commuted;

(C) the date from which the commuted value becomes payable.

(ii) The Audit Officer shall intimate to the applicant the date on which the Pension Payment Order has been despatched to the disbursing authority with the instruction that the applicant should collect the commuted value from that authority.

(iii) The Audit Officer, while forwarding the Pension Payment Order to the disbursing authority concerned, shall draw attention of the said authority to the proviso to sub-rule (1) of rule 6 so that the disbursing authority may make an entry in the Pension Payment Order regarding the date on which the amount of pension is to be reduced on account of commuted portion of pension.

(iv) The Audit Officer shall also request the disbursing authority to intimate the date on which the payment of the commuted value has been made to the applicant.

16. Authorisation of the commuted value of a fraction of provisional pension

(1) If pending determination of final pension, the Head of Office has sanctioned provisional pension to a Government servant under rule 126 of Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982 and such a Government servant has applied for commutation of provisional pension in Form-A in accordance with the provisions of rule 9, the Head of Office on receipt of Form-A shall—

(बी) निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण केल्यामुळे निवृत्तिवेतनाची रक्कम ज्या तारखेस कमी करावयाची त्या तारखेबाबतची नोंद निवृत्तिवेतन प्रदान आदेशामध्ये संबंधित संवितरण प्राधिकरणाला करता यावी यासाठी, नियम ६ मधील पोटनियम (१) च्या परंतुकाकडे त्याचे लक्ष वेधील;

(सी) खंड (ए) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या प्राधिकारपत्राची प्रत अर्जदाराकडे पाठवून निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य त्याने संवितरण प्राधिकरणाकडून घ्यावे अशी सूचना देईल.

(३) (ए) कार्यालय प्रमुखाकडून **नमुना “बी”** मिळाल्यानंतर, लेखापरीक्षा अधिकारी, अर्जदाराच्या नियत वयमान निवृत्तिवेतनाची गणना केली आहे किंवा कसे याबाबत खात्री करून घेईल व त्याची पडताळणी करील आणि अशी गणना करण्यात आली नसेल तर, अर्जदाराच्या सेवानिवृत्तीच्या तारखेच्या **एक महिना** अगोदर निवृत्तिवेतन प्रदान आदेश काढता यावा म्हणून निवृत्तिवेतनाची रक्कम अंतिमरीत्या निश्चित करण्याची कार्यवाही करील.

(बी) (एक) **नमुना “बी”** मध्ये दिलेल्या माहितीची आवश्यक ती पडताळणी केल्यानंतर निवृत्तिवेतन प्रदान आदेशाच्या दोन्ही अर्धभागांमध्ये लेखापरीक्षा अधिकारी खालील बाबी विनिर्दिष्ट करील:-

(ए) अंशराशीकृत निवृत्तिवेतनाची रक्कम ;

(बी) अंशराशीकृत निवृत्तिवेतनाच्या रकमेचे अंशराशीकृत मूल्य ;

(सी) अंशराशीकृत मूल्य ज्या तारखेपासून प्रदेय होईल ती तारीख.

(दोन) लेखापरीक्षा अधिकारी, निवृत्तिवेतन प्रदान आदेश संवितरण प्राधिकरणाकडे पाठविण्यात आल्याची तारीख अर्जदाराला कळवील व अर्जदाराने त्या प्राधिकरणाकडून अंशराशीकृत मूल्य घ्यावे अशी सूचना देईल.

(तीन) लेखापरीक्षा अधिकारी, संबंधित संवितरण प्राधिकरणाकडे निवृत्तिवेतन प्रदान आदेश पाठविताना, निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण केल्यामुळे निवृत्तिवेतनाची रक्कम ज्या तारखेस कमी करावयाची त्या तारखेबाबतची नोंद निवृत्तिवेतन प्रदान आदेशामध्ये संवितरण प्राधिकरणाला करता यावी यासाठी नियम ६ मधील पोटनियम (१) च्या परंतुकाकडे त्या प्राधिकरणाचे लक्ष वेधील.

(चार) अर्जदारास अंशराशीकृत मूल्याचे प्रदान करण्यात आल्याची तारीख कळविण्याबाबतही लेखापरीक्षा अधिकारी संवितरण प्राधिकरणाला विनंती करील.

१६. तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकृत मूल्य प्राधिकृत करणे

(१) निवृत्तिवेतन अंतिमरीत्या निर्धारित होईपर्यंत कार्यालय प्रमुखाने शासकीय कर्मचाऱ्याला महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम १२६ अन्वये तात्पुरते निवृत्तिवेतन मंजूर केलेले असेल आणि त्या शासकीय कर्मचाऱ्याने नियम ९ च्या तरतुदीनुसार तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणासाठी **नमुना “ए”** मध्ये अर्ज केलेला असेल तर, **नमुना “ए”** मिळाल्यानंतर, कार्यालय प्रमुख—

(a) take action as provided in sub-rule (1) of rule 14 and forward Form-A to the Audit Officer along with the pension papers duly completed as referred to in rule 123 of Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982 in case pension papers have not already been forwarded to the Audit Officer;

(b) request the audit Officer to verify the correctness of the amount of provisional pension and the amount of the commuted value of the fraction of the provisional pension as determined in Part-III of Form-A.

(2) The Audit Officer on receipt of Form-A under sub-rule (1), shall verify the correctness of the amount of provisional pension and make further verification as provided in sub-rule (1) of rule 15.

(3) The Audit Officer after necessary verification of the amount of the provisional pension and the amount of the commuted value shall-

(a) issue authority for the payment of commuted value of pension to the Head of Office with the remarks that the commuted value may be drawn and disbursed to the applicant under intimation to him;

(b) draw the attention of the Head of Office to the proviso to sub-rule (1) of rule 6 so that the Head of Office may make reduction in the amount of provisional pension on account of commutation accordingly; and

(c) endorse to the applicant a copy of the authority referred to in clause (a) with the instructions that he should pursue the matter with the Head of Office.

(4) The Head of Office on receipt of authority from the Audit Officer under sub-rule (3), shall draw the amount of commuted value of pension and disburse the same to the applicant under intimation to the Audit Officer.

(5) The Audit Officer shall on final assessment of pension-

(a) issue authority to the disbursing authority for the payment of the difference between the commuted value so determined and the commuted value already paid by the Head of Office;

(b) make entry in the Pension Payment Order to be issued on the cessation of the payment of the provisional pension by the Head of Office, the fact of the payment of the commuted value of provisional pension by the Head of Office and also indicate the date from which the payment of the residuary pension shall commence.

(ए) नियम १४ च्या पोटनियम (१) मध्ये तरतुद केल्याप्रमाणे कार्यवाही करील. तसेच महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम १२३ मध्ये निर्दिष्ट केल्याप्रमाणे निवृत्तिवेतनविषयक कागदपत्रे लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याकडे अगोदरच पाठविलेली नसतील तर, ती **नमुना “ए”** सोबत त्यांच्याकडे पाठवील;

(बी) तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाची रक्कम आणि तिच्या काही भागाच्या अंशराशीकृत मूल्याची **नमुना “ए”** च्या भाग-तीनमध्ये निर्धारित केलेली रक्कम बरोबर आहे याबाबत पडताळणी करण्याची विनंती लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याला करील.

(२) पोटनियम (१) अन्वये **नमुना “ए”** मिळाल्यानंतर लेखापरीक्षा अधिकारी तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाची रक्कम बरोबर आहे हे पडताळून पाहिल आणि नियम १५ च्या पोटनियम (१) मधील तरतुदीनुसार पुन्हा पडताळणी करील.

(३) तात्पुरते निवृत्तिवेतन आणि अंशराशीकृत मूल्य यांच्या रकमेच्या आवश्यक ती पडताळणी केल्यानंतर लेखापरीक्षा अधिकारी—

(ए) निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत मूल्याचे प्रदान करण्यासाठी कार्यालय प्रमुखाकडे प्राधिकारपत्र पाठवील आणि त्यामध्ये अंशराशीकृत मूल्य काढून ते अर्जदाराला संवितरित करावे व तसे केल्याचे कळवावे, असा शेरा नमूद करील;

(बी) अंशराशीकरणामुळे तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाची रक्कम कार्यालय प्रमुखास कमी करता यावी म्हणून नियम ६ च्या पोटनियम (१) मधील परंतुकाकडे त्याचे लक्ष वेधील; आणि

(सी) अर्जदाराने याबाबत कार्यालय प्रमुखाकडे पाठपुरावा करावा अशी सूचना देऊन खंड (ए) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या प्राधिकारपत्राची प्रत अर्जदाराकडे पाठवील.

(४) कार्यालय प्रमुख, लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याकडून पोटनियम (३) अन्वये प्राधिकारपत्र मिळाल्यानंतर, निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत मूल्याची रक्कम काढून ती अर्जदाराला संवितरित करील व तसे केल्याचे लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याला कळवील.

(५) लेखापरीक्षा अधिकारी निवृत्तिवेतनाचे अंतिम निर्धारण झाल्यानंतर खालीलप्रमाणे कार्यवाही करील :-

(ए) अशा प्रकारे निर्धारित केलेले अंशराशीकृत मूल्य आणि कार्यालय प्रमुखाने अगोदरच दिलेले अंशराशीकृत मूल्य यांतील फरकाची रक्कम प्रदान करण्यासाठी संवितरण प्राधिकरणास, प्राधिकारपत्र देईल;

(बी) कार्यालय प्रमुखाकडून तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाची रक्कम देणे थांबविण्यात आल्यानंतर निवृत्तिवेतन प्रदान आदेश देताना त्यात, तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य कार्यालय प्रमुखाने प्रदान केल्याबद्दलची नोंद करील. तसेच अवशिष्ट निवृत्तिवेतनाचे प्रदान ज्या तारखेपासून सुरु होईल ती तारीख देखील त्यात नमूद करील.

CHAPTER—IV

COMMUTATION OF PENSION AFTER MEDICAL EXAMINATION**17. Scope**

The provisions of this Chapter shall apply to an applicant who is eligible to commute a fraction of his pension after medical examination.

18. Eligibility

An applicant who—

(i) retires on Invalid Pension under rule 68 of Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982; or

(ii) on absorption in or under a Corporation, Autonomous Body or a Local Authority, elects the alternative of receiving the death-*cum*-retirement gratuity and a lump sum in lieu of pension in terms of rule 67 of Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982; or

(iii) is compulsorily retired from service as penalty and is granted pension under rule 101 of Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982; or

(iv) is in receipt of Compassionate Pension under rule 102 of Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982; or

(v) has retired from service on one of the pensions referred to in rule 12 but his application for commutation has **not** been received by the Head of Office within **one year** of his retirement.

shall be eligible to commute a fraction of his pension subject to the limit specified in rule 5 after he has been declared fit by the appropriate medical authority.

19. Application for commutation of pension

An applicant referred to in rule 18 shall apply to the Head of Office in Form-C for commutation of fraction of his pension including provisional pension sanctioned under rule 126 of Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982.

20. Action to be taken by the Head of Office on application for commutation of pension

(1) The Head of Office on receipt of application in Part-I of Form-C under rule 19 shall—

(a) acknowledge immediately the receipt of Form-C in Part-II of that Form and despatch the same to the applicant;

प्रकरण—चार

वैद्यकीय तपासणीनंतर निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण

१७. व्याप्ती

निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण वैद्यकीय तपासणीनंतर करण्यास पात्र असलेल्या अर्जदाराला या प्रकरणातील तरतुदी लागू होतील.

१८. पात्रता

समुचित वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याकडून शारीरिकदृष्ट्या पात्र ठरविण्यात आल्यानंतर, नियम ५ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या मर्यादेच्या अधीन राहून, आपल्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण करण्यास खालील अर्जदार पात्र होईल :—

(एक) महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम ६८ अनुसार रुग्णात निवृत्तिवेतनावर सेवानिवृत्त होणारा अर्जदार; किंवा

(दोन) महामंडळ, स्वायत्त संस्था किंवा स्थानिक प्राधिकरण यामध्ये किंवा याखाली सामावून घेतल्यावर, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम ६७ अनुसार, मृत्यू-नि-सेवानिवृत्ति उपदान व निवृत्तिवेतनाऐवजी ठोक रक्कम मिळण्याचा पर्याय निवडणारा अर्जदार; किंवा

(तीन) शिक्षा म्हणून सेवेमधून सक्तीने सेवानिवृत्त केलेला आणि महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम १०१ अनुसार निवृत्तिवेतन मंजूर केलेला अर्जदार; किंवा

(चार) महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम १०२ अनुसार अनुकंपा निवृत्तिवेतन मिळत असलेला अर्जदार; किंवा

(पाच) नियम १२ मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या निवृत्तिवेतनांपैकी एका निवृत्तिवेतनावर सेवानिवृत्त झालेला परंतु ज्याचा अंशराशीकरणाचा अर्ज, त्याच्या सेवानिवृत्तीनंतर **एक वर्षाच्या आत** कार्यालय प्रमुखाला मिळालेला नाही असा अर्जदार.

१९. निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणासाठी अर्ज

नियम १८ मध्ये निर्दिष्ट केलेला अर्जदार आपल्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाच्या अंशराशीकरणासाठी नमुना “सी” मध्ये कार्यालय प्रमुखाकडे अर्ज करील. त्या निवृत्तिवेतनामध्ये महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम १२६ अन्वये मंजूर झालेल्या तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाचाही समावेश असेल.

२०. निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणाच्या अर्जावर कार्यालय प्रमुखाने करावयाची कार्यवाही

(१) नियम १९ अनुसार नमुना “सी” च्या भाग-एकमधील अर्ज मिळाल्यानंतर कार्यालय प्रमुख—

(ए) नमुना “सी” मिळाल्याची पोच त्या नमुन्याच्या भाग-दोनमध्ये ताबडतोब देईल व तो भाग अर्जदाराकडे पाठवील;

(b) forward Form-C in original to the Audit Officer in Part-III of that Form with the request ¹[to the Audit Officer] that Part-IV of that Form may be completed immediately and returned to him as early as possible so that action for getting the applicant examined by the appropriate medical authority is taken.

(2) The Audit Officer on receipt of Form-C from the Head of Office under sub-rule (1) shall complete Part-IV of that Form and transmit the same to the Head of Office as early as possible.

(3) The Head of Office on receipt of Form-C from the Audit Officer under sub-rule (2) shall address in Form-D to the Medical Board / Civil Surgeon / District Medical Officer or Superintendent of Government Hospital, as the case may be, where the applicant desires to be medically examined and forward to him the following documents :—

(i) Form-C with Part-IV of that Form duly completed in original;

(ii) two copies of the applicant's photograph of which one shall be an attested copy;

(iii) a copy of Form-E with a spare copy of Part-III of that Form;

(iv) report or statement of the applicant's case if he has been granted Invalid Pension or has previously commuted a part of his pension or declined to accept commutation on the basis of an addition of years to his actual age or has been refused commutation on medical grounds.

(4) A copy of letter in Form-D addressed to the medical authority as referred to in sub-rule (3) shall be endorsed to the applicant and the Audit Officer by the Head of Office.

21. Action to be taken by medical authority

(1) The medical authority on receipt of documents referred to in sub-rule (3) of rule 20 shall—

(a) arrange as far as possible for the medical examination of the applicant by the medical authority at the nearest available station indicated by the applicant in Form-C;

(b) transmit the documents referred to in sub-rule (3) of rule 20 to the medical authority with the direction to examine the applicant as provided in rule 25;

(c) inform the applicant as to where and when he should appear for medical examination or, if necessary, direct the medical authority to communicate to the applicant the date and time of such examination.

1 These words have been substituted *vide* Government Notification, F.D. No. MSC-2019/C.R. 451/SER-4, dated 01.11.2021.

(बी) मूळ नमुना “सी” त्यातील भाग-तीनसह लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याकडे पाठवील आणि अर्जदाराची समुचित वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याकडून वैद्यकीय तपासणी करवून घेण्यासंबंधी कार्यवाही करता यावी म्हणून त्यातील भाग-चार त्वरित पूर्ण करून तो नमुना शक्य तितक्या लवकर परत पाठवावा, अशी [लेखा परीक्षा अधिकाऱ्याला] विनंती करील.

(२) लेखापरीक्षा अधिकारी, पोटनियम (१) अनुसार कार्यालय प्रमुखाकडून नमुना “सी” मिळाल्यानंतर, त्या नमुन्याचा भाग-चार पूर्ण करील आणि तो नमुना शक्य तितक्या लवकर कार्यालय प्रमुखाकडे पाठवून देईल.

(३) कार्यालय प्रमुख पोटनियम (२) अनुसार लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याकडून नमुना “सी” मिळाल्यानंतर, जेथे वैद्यकीय तपासणी करून घेण्याची अर्जदाराची इच्छा असेल तेथील वैद्यकीय मंडळ / जिल्हा शल्यचिकित्सक / जिल्हा वैद्यकीय अधिकारी किंवा यथास्थिति, शासकीय रुग्णालयाचा अधीक्षक यास नमुना “डी” मध्ये पत्र लिहील आणि खालील कागदपत्रे त्याच्याकडे पाठवील :—

(एक) नमुना “सी” चा भाग-चार यथोचितरीत्या पूर्ण करून तो मूळ नमुना;

(दोन) अर्जदाराच्या छायाचित्राच्या दोन प्रती. त्यापैकी एक प्रत साक्षांकित केलेली असली पाहिजे;

(तीन) नमुना “ई” ची एक प्रत आणि त्या नमुन्याच्या भाग—तीनची एक जादा प्रत;

(चार) अर्जदाराला रुग्णता निवृत्तिवेतन मंजूर करण्यात आले असेल किंवा त्याने आपल्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे यापूर्वीच अंशराशीकरण केलेले असेल किंवा त्याच्या प्रत्यक्ष वयामध्ये काही वर्षांची भर घालण्यात आल्यामुळे अंशराशीकरण स्वीकारण्यास त्याने नकार दिला असेल किंवा वैद्यकीय कारणास्तव त्याला अंशराशीकरण नाकारण्यात आले असेल तर, त्या अर्जदाराच्या प्रकरणाबाबतचा अहवाल किंवा निवेदन.

(४) पोटनियम (३) मध्ये निर्दिष्ट केल्याप्रमाणे वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याला लिहिलेल्या नमुना “डी” मधील पत्राची प्रत कार्यालय प्रमुख, अर्जदाराला व लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याला पाठवील.

२१. वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याने करावयाची कार्यवाही

(१) नियम २० मधील पोटनियम (३) मध्ये निर्दिष्ट केलेले कागदपत्र मिळाल्यानंतर वैद्यकीय प्राधिकारी,—

(ए) शक्यतोवर, अर्जदाराने नमुना “सी” मध्ये नमूद केलेल्या नजिकच्या ठिकाणी, वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याकडून अर्जदाराच्या वैद्यकीय तपासणीची व्यवस्था करील;

(बी) नियम २० मधील पोटनियम (३) मध्ये निर्दिष्ट केलेले कागदपत्र वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याकडे पाठवील आणि नियम २५ मध्ये तरतूद केल्याप्रमाणे अर्जदाराची तपासणी करण्यासाठी निदेश देईल;

(सी) अर्जदाराने वैद्यकीय तपासणीसाठी कोठे व केव्हा हजर राहावयाचे याबाबत त्याला कळवील किंवा, आवश्यक असल्यास, अशा तपासणीची तारीख व वेळ अर्जदाराला कळविण्याचा निदेश वैद्यकीय प्राधिकाऱ्यास देईल.

१ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र. ४५१/सेवा-४, दिनांक ०१.११.२०२१ अन्वये सुधारण्यात आला आहे.

(2) In fixing the date of medical examination, it shall be ensured that the medical examination is held, as far as possible, before the date of applicant's next birthday.

22. Medical authority

(1) Save as otherwise provided in sub-rule (2), the medical authority shall be a Medical Board, where an applicant for commutation of pension—

(a) seeks commutation of Invalid Pension; or

(b) seeks commutation of pension other than Invalid Pension but the amount of pension to be commuted together with the amount or amounts previously commuted exceeds ¹[*ten per cent. of basic pension*] per mensem; or

(c) has been refused commutation on medical grounds or if he having once declined to accept commutation on the basis of addition of years to his actual age recommended by the medical authority, applied for a second medical examination in accordance with the provisions of rules 26 and 27.

(2) In any other cases not covered by sub-rule (1), the medical authority shall be a Medical Officer not lower in status than that of a Civil Surgeon/District Medical Officer or Superintendent of Government Hospital.

23. Fee for medical examination to be borne by the applicant

The applicant shall be required to pay for medical examination such fee as may be specified by the State Government.

24. Failure to appear before medical authority

(1) If the applicant after receipt of communication from the appropriate medical authority referred to in clause (c) of sub-rule (1) of rule 21, fails to appear for medical examination before the medical authority on the date and time communicated to him (including any change therein either at the request of the applicant or due to administrative reasons) and there is no reasonable ground for his failure, the medical authority shall report the fact to the Head of Office concerned and return to him the documents received under clause (b) of sub-rule (1) of rule 21.

(2) With the return of documents to the Head of Office under sub-rule (1), the application for commutation shall be treated as having been withdrawn.

25. Procedure for medical examination

(1) The medical authority shall—

1 These words have been substituted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021.

(२) वैद्यकीय तपासणीची तारीख ठरविताना, ती तपासणी शक्यतोवर अर्जदाराच्या पुढील जन्मदिनाच्या तारखेपूर्वी होईल अशी खात्री करून घेण्यात येईल.

२२. वैद्यकीय प्राधिकारी

(१) पोटनियम (२) मध्ये अन्यथा तरतूद केली असेल त्याव्यतिरिक्त निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणासाठी अर्ज करताना—

(ए) अर्जदार रुग्णता निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणाची मागणी करित असेल; किंवा

(बी) तो रुग्णता निवृत्तिवेतनाखेरीज इतर निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणाची मागणी करित असेल, परंतु अंशराशीकरण करावयाची रक्कम आणि अगोदर अंशराशीकरण केलेली रक्कम यांनी मिळून होणारी एकूण रक्कम दरमहा [मूळ निवृत्तिवेतनाच्या दहा टक्क्यांहून] अधिक होत असेल; किंवा

(सी) त्याला वैद्यकीय कारणास्तव अंशराशीकरण नामंजूर केले असेल किंवा वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याने शिफारस केल्याप्रमाणे त्याच्या प्रत्यक्ष वयात काही वर्षांची भर घातल्यामुळे अंशराशीकरण स्वीकारण्यास त्याने एकदा नकार दिलेला असेल आणि त्यानंतर नियम २६ व नियम २७ मधील तरतुदीनुसार दुसऱ्या वैद्यकीय तपासणीसाठी अर्ज केलेला असेल;
त्याच्या बाबतीत वैद्यकीय प्राधिकारी म्हणजे वैद्यकीय मंडळ असेल.

(२) पोटनियम (१) मध्ये अंतर्भूत न झालेल्या इतर कोणत्याही प्रकरणी, वैद्यकीय प्राधिकारी म्हणजे, जिल्हा शल्यचिकित्सक / जिल्हा वैद्यकीय अधिकारी किंवा शासकीय रुग्णालयातील अधीक्षक यांच्या दर्जाहून कमी दर्जा नसलेला वैद्यकीय अधिकारी.

२३. अर्जदाराने वैद्यकीय तपासणीसाठी द्यावयाची फी

वैद्यकीय तपासणीसाठी राज्य शासन विनिर्दिष्ट करील अशी फी अर्जदाराने देणे आवश्यक असेल.

२४. वैद्यकीय प्राधिकाऱ्यासमोर अनुपस्थिती

(१) नियम २१ मधील पोटनियम (१) च्या खंड (सी) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या समुचित वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याकडून पत्र मिळाल्यानंतर, कळविलेल्या तारखेला व वेळेला (अर्जदाराच्या विनंतीवरून किंवा प्रशासकीय कारणामुळे त्यात झालेले बदल लक्षात घेऊन) वैद्यकीय प्राधिकाऱ्यासमोर अर्जदार वैद्यकीय तपासणीसाठी उपस्थित राहिला नाही आणि त्यामागे कोणतेही वाजवी कारण नसेल तर, वैद्यकीय प्राधिकारी ती वस्तुस्थिती संबंधित कार्यालय प्रमुखाला कळवील आणि नियम २१ मधील पोटनियम (१) च्या खंड (बी) अनुसार मिळालेली कागदपत्रे त्याच्याकडे परत पाठवील.

(२) पोटनियम (१) अनुसार कागदपत्रे कार्यालय प्रमुखाकडे परत आल्यानंतर अंशराशीकरणासाठी केलेला अर्ज मागे घेतला गेला आहे, असे मानले जाईल.

२५. वैद्यकीय तपासणीकरिता कार्यपध्दती

(१) वैद्यकीय प्राधिकारी—

(a) obtain from the applicant a statement in Part-I of Form-E duly signed by the applicant in its presence;

(b) ¹[send] the applicant to medical examination and enter the result thereof in Part-II of Form-E;

(c) attest the unattested copy of the photograph of the applicant;

(d) complete the certificate contained in Part-III of Form-E:

Provided that where—

(i) an applicant has been granted Invalid Pension, or

(ii) an applicant has previously commuted a part of his pension, or

(iii) an applicant has been refused commutation on medical grounds, or

(iv) an applicant had declined to accept the commutation on the basis of addition of years to his actual age;

the medical authority shall, before completing the certificate contained in Part-III of Form-E take into consideration the statement of the medical cases of the applicant.

(2) After complying with the requirements of sub-rule (1), the medical authority shall without delay forward to the Audit Officer who has already completed Part-IV of Form-C, the following documents, namely :—

(a) Form C in original;

(b) Attested copy of the applicant's photograph;

(c) Form-E in original; and

(d) a certified copy of Form-E to the Head of Office who has countersigned Part-IV of Form-C.

(3) The medical authority shall also send to the applicant a certified copy of Part-III of Form-E.

26. Second medical examination

(1) Subject to the provisions of rule 27, the medical examination in the case of an applicant referred to in clause (c) of sub-rule (1) of rule 22 shall take place after the expiry of a period of not less than **one year** from the date of the first medical examination.

1 This word has been substituted *vide* Government Notification, F.D. No. MSC-2019/C.R. 451/SER-4, dated 01.11.2021.

(ए) त्याच्या समक्ष अर्जदाराने यथोचितरीत्या सही केलेले **नमुना “ई”** च्या भाग-एक मधील निवेदन अर्जदाराकडून मिळविले;

(बी) अर्जदाराला वैद्यकीय तपासणीसाठी पाठविले आणि **नमुना “ई”** च्या भाग-दोनमध्ये तपासणीचा निष्कर्ष नमूद करील;

(सी) अर्जदाराच्या छायाचित्राची साक्षांकित न केलेली प्रत साक्षांकित करील;

(डी) **नमुना “ई”** च्या भाग-तीनमधील प्रमाणपत्र पूर्ण करील:

मात्र, **नमुना “ई”** च्या भाग-तीनमधील प्रमाणपत्र पूर्ण करण्यापूर्वी, वैद्यकीय प्राधिकारी अर्जदाराच्या वैद्यकीय वृत्तांतासंबंधीचे निवेदन पुढील बाबतीत विचारात घेईल :—

(एक) अर्जदाराला रुग्णता निवृत्तिवेतन मंजूर केलेले आहे; किंवा

(दोन) अर्जदाराने त्याच्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण पूर्वी केलेले आहे; किंवा

(तीन) अर्जदाराला वैद्यकीय कारणांवरून अंशराशीकरण नामंजूर करण्यात आलेले आहे; किंवा

(चार) अर्जदाराच्या प्रत्यक्ष वयामध्ये काही वर्षांची भर घातल्यामुळे अंशराशीकरण स्वीकारण्यास त्याने नकार दिलेला आहे.

(२) ज्या लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याने **नमुना “सी”** चा भाग-चार अगोदरच पूर्ण केलेला आहे त्याच्याकडे, वैद्यकीय प्राधिकारी, पोटनियम (१) मधील आवश्यक बाबी पूर्ण केल्यानंतर, खालील कागदपत्रे विलंब न करता पाठविले :—

(ए) मूळ **नमुना “सी”**;

(बी) अर्जदाराच्या छायाचित्राची साक्षांकित प्रत;

(सी) मूळ **नमुना “ई”**; आणि

(डी) **नमुना “सी”** चा भाग-चार प्रतिस्वाक्षरित करणाऱ्या कार्यालय प्रमुखाकडे **नमुना “ई”** ची प्रमाणित प्रत.

(३) वैद्यकीय प्राधिकारी **नमुना “ई”** च्या भाग-तीनची प्रमाणित प्रतसुद्धा अर्जदाराकडे पाठविले.

२६. दुसरी वैद्यकीय तपासणी

(१) नियम २७ मधील तरतुदींच्या अधीन राहून, नियम २२ मधील पोटनियम (१) च्या खंड (सी) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या अर्जदाराची वैद्यकीय तपासणी, पहिल्या वैद्यकीय तपासणीच्या तारखेपासून **एक वर्षापेक्षा** कमी नसलेल्या कालावधीनंतर करण्यात आली पाहिजे.

(2) If the applicant desires to be re-examined on the expiry of the period specified in sub-rule (1), the examination shall be by a Medical Board at his own expense. For this purpose, he shall address a letter to the Head of Office with the request that arrangements for his re-examination by a Medical Board may be made. He shall indicate in the letter—

- (a) the medical authority which examined him earlier, and the date on which such examination took place,
- (b) the place where he was examined,
- (c) the opinion of the medical authority,
- (d) the date of birth and the date of retirement,
- (e) designation of the post held at the time of retirement,
- (f) the amount of pension authorised,
- (g) the fraction of pension which was originally applied for commutation.

(3) The Head of Office on receipt of letter under sub-rule (2) shall address the medical authority for arranging re-examination of the applicant by a Medical Board and forward the following document to such authority—

- (a) letter in original received from the applicant;
- (b) the certified copy of Form-E received earlier by the Head of Office from the medical authority under clause (d) of sub-rule (2) of rule 25.

(4) The medical authority on receipt of the communication from the Head of Office under sub-rule (3) shall inform the applicant as to where and when he should appear for medical examination before the Medical Board or if necessary direct the Medical Board to communicate to the applicant the place, date and time of such examination.

(5) The applicant after the receipt of communication under sub-rule (4) shall appear before the Medical Board at the place and on the date and time communicated to him.

(6) The Medical Board shall examine the applicant and if after the examination, it is of the view that the earlier opinion of the medical authority needs no revision or modification or needs revision or modification shall record its opinion and communicate the same to the Head of Office under intimation to the applicant. The documents received by the Medical Board under sub-rule (3) shall also be returned to the Head of Office.

(7) If as a result of the opinion of the Medical Board received by the Head of Office under sub-rule (6), the applicant becomes eligible to commute a fraction of

(२) पोटनियम (१) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेला कालावधी संपल्यानंतर पुन्हा तपासणी व्हावी अशी अर्जदाराची इच्छा असेल तर, तशी तपासणी अर्जदाराच्या खर्चाने वैद्यकीय मंडळाकडून केली जाईल. त्यासाठी वैद्यकीय मंडळाकडून आपली पुन्हा तपासणी व्हावी म्हणून व्यवस्था करण्याबाबत विनंती करणारे पत्र त्याने कार्यालय प्रमुखाला पाठवावे. त्या पत्रात पुढील माहिती नमूद करावी:--

- (ए) या अगोदर त्याची तपासणी करणारा वैद्यकीय प्राधिकारी व अशा तपासणीची तारीख,
- (बी) तपासणी केल्याचे ठिकाण,
- (सी) वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याचे मत,
- (डी) जन्मतारीख व सेवानिवृत्तीचा दिनांक,
- (ई) सेवानिवृत्तीच्या वेळी धारण केलेले पद,
- (एफ) प्राधिकृत निवृत्तिवेतनाची रक्कम,
- (जी) ज्या भागाच्या अंशराशीकरणासाठी प्रारंभी अर्ज केला होता तो निवृत्तिवेतनाचा भाग.

(३) पोटनियम (२) अनुसार पत्र मिळाल्यानंतर कार्यालय प्रमुख, वैद्यकीय मंडळाकडून अर्जदाराची पुन्हा तपासणी करण्याच्या व्यवस्थेसाठी वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याला पत्र लिहील आणि अशा प्राधिकाऱ्याकडे खालील कागदपत्रे पाठवील.--

(ए) अर्जदाराकडून मिळालेले मूळ पत्र,

(बी) नियम २५ मधील पोटनियम (२) च्या खंड (डी) अनुसार वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याकडून कार्यालय प्रमुखाला अगोदर मिळालेली **नमुना 'ई'** ची प्रमाणित प्रत.

(४) पोटनियम (३) अनुसार कार्यालय प्रमुखाचे पत्र मिळाल्यानंतर वैद्यकीय प्राधिकारी, अर्जदाराने वैद्यकीय तपासणीसाठी वैद्यकीय मंडळासमोर कोठे व केव्हा उपस्थित राहावयाचे ते अर्जदाराला कळवील किंवा आवश्यक असेल तर अशा तपासणीचे ठिकाण, तारीख व वेळ अर्जदारास कळवावी असा वैद्यकीय मंडळास निदेश देईल.

(५) पोटनियम (४) अनुसार पत्र मिळाल्यानंतर त्याला कळविण्यात आले असेल त्या ठिकाणी, त्या तारखेस व त्यावेळी वैद्यकीय मंडळासमोर अर्जदार उपस्थित राहील.

(६) वैद्यकीय मंडळ अर्जदाराची तपासणी करील आणि तपासणीनंतर त्या मंडळाला असे वाटले की, वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याचे अगोदरचे मत सुधारण्याची किंवा त्यात फेरबदल करण्याची आवश्यकता नाही किंवा आवश्यकता आहे, तर मंडळ आपले ते मत लेखी नमूद करील आणि कार्यालय प्रमुखाला व अर्जदाराला देखील ते कळवील. पोटनियम (३) अनुसार मिळालेली कागदपत्रे वैद्यकीय मंडळ कार्यालय प्रमुखाकडे परत पाठवील.

(७) पोटनियम (६) अनुसार कार्यालय प्रमुखाला कळविण्यात आलेल्या वैद्यकीय मंडळाच्या मतामुळे, अर्जदाराने प्रारंभी निवृत्तिवेतनाच्या जितक्या भागाच्या अंशराशीकरणासाठी अर्ज केला होता, तितक्या भागाच्या

pension originally applied for, the Head of Office shall determine the commuted value with reference to the Table applicable on the date, the Medical Board recorded its opinion. The Head of Office thereafter shall request the Audit Officer to take further action for the authorisation of the commuted value and forward the following documents to him :--

(i) letter in original received from the applicant under sub-rule (2),

(ii) the opinion of the Medical Board received under sub-rule (6) in original.

(iii) calculation sheet showing the commuted value determined with reference to the revised or modified opinion of the Medical Board.

(8) The Audit Officer on receipt of the documents under sub-rule (7) shall verify the correctness of the commuted value determined by the Head of Office and thereafter take action to authorize the commuted value to the applicant under intimation to the Head of Office.

27. Appeal against the findings of medical authority

(1) Notwithstanding anything contained in rule 26, an applicant referred to in clause (c) of sub-rule (1) of rule 22 shall be eligible for second medical examination before the expiry of the period specified in sub-rule (1) of rule 26, if he feels that the medical authority in refusing commutation on medical grounds or making addition of years to his actual age has committed an error of judgement. Such an applicant may, within **one month** of the receipt of the certified copy of Part-III of Form-E from the medical authority, prefer an appeal by addressing a letter to the Head of Office that the opinion of the medical authority may be got reviewed by another Medical authority mentioned in sub-rule (2) at his own expense. He shall indicate in the letter—

(a) the medical authority which had examined him earlier and the date on which the examination took place;

(b) the place where he was examined;

(c) the opinion of the medical authority;

(d) the date of birth and the date of retirement;

(e) designation of the post held at the time of retirement;

(f) the amount of pension authorised;

(g) the fraction of pension which was originally applied for commutation.

(2) In case an applicant referred to in sub-rule (1)—

अंशराशीकरणाकरिता तो पात्र ठरत असेल तर, वैद्यकीय मंडळाने आपले मत ज्या तारखेस नमूद केले त्या तारखेस लागू असलेल्या तक्त्याच्या आधारे अंशराशीकृत मूल्य कार्यालय प्रमुख निर्धारित करील. त्यानंतर कार्यालय प्रमुख, अंशराशीकृत मूल्य प्राधिकृत करण्यासंबंधी पुढील कार्यवाही करण्यासाठी लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याला विनंती करील आणि खालील कागदपत्रे त्यांच्याकडे पाठवील :—

- (एक) पोटनियम (२) अनुसार अर्जदाराकडून मिळालेले मूळ पत्र,
- (दोन) पोटनियम (६) अनुसार वैद्यकीय मंडळाचे मत नमूद केलेल्या पत्राची मूळ प्रत,
- (तीन) वैद्यकीय मंडळाच्या सुधारित किंवा फेरबदल केलेल्या मताच्या संदर्भात, निर्धारित केलेले अंशराशीकृत मूल्य दर्शविणारे हिशेब पत्र.

(८) पोटनियम (७) अनुसार कागदपत्रे मिळाल्यानंतर, लेखापरीक्षा अधिकारी, कार्यालय प्रमुखाने निर्धारित केलेले अंशराशीकृत मूल्य बरोबर आहे हे पडताळून पाहिल आणि त्यानंतर अर्जदाराला अंशराशीकृत मूल्य प्राधिकृत करून तसे कार्यालय प्रमुखाला कळवील.

२७. वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याच्या निष्कर्षाविरुद्ध अपील

(१) नियम २६ मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, नियम २२ मधील पोटनियम (१) च्या खंड (सी) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या अर्जदारास असे वाटत असेल की, वैद्यकीय कारणास्तव अंशराशीकरण नाकारण्यात किंवा त्याच्या प्रत्यक्ष वयात काही वर्षांची भर घालण्यात, वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याची चूक झाली आहे तर, नियम २६ मधील पोटनियम (१) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेला कालावधी संपण्यापूर्वी दुसऱ्या वैद्यकीय तपासणीस अर्जदार पात्र होईल. वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याकडून नमुना “ई” च्या भाग-तीनची प्रमाणित प्रत मिळाल्यापासून एक महिन्याच्या आत असा अर्जदार स्वतःच्या खर्चाने, वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याचे मत पोटनियम (२) मध्ये उल्लेखिलेल्या दुसऱ्या वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याकडून पुन्हा तपासून पाहवे, असे कार्यालय प्रमुखाच्या नावे पत्र लिहून अपील दाखल करू शकेल. तो आपल्या पत्रात पुढील बाबींचा उल्लेख करील :—

- (ए) या अगोदर त्याची तपासणी करणारा वैद्यकीय प्राधिकारी व अशा तपासणीची तारीख;
- (बी) तपासणी केल्याचे ठिकाण;
- (सी) वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याचे मत;
- (डी) जन्मतारीख व सेवानिवृत्तीचा दिनांक;
- (ई) सेवानिवृत्तीच्या वेळी धारण केलेले पद;
- (एफ) प्राधिकृत निवृत्तिवेतनाची रक्कम;
- (जी) ज्या भागाच्या अंशराशीकरणासाठी प्रारंभी अर्ज केला होता तो निवृत्तिवेतनाचा भाग.

(२) पोटनियम (१) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या अर्जदाराची तपासणी—

(a) was examined previously by a Medical Officer, not lower in status than Civil Surgeon or a District Medical Officer or Superintendent of Government Hospital, he shall be re-examined by a Medical Board, or

(b) was previously examined by a Medical Board, he shall be re-examined by a second Medical Board, the members of which shall be different from those of the first Medical Board.

(3) The Head of Office shall, within **one month** of the receipt of letter under sub-rule (1), take steps for arranging the re-examination of the applicant. For this purpose, he shall address the medical authority, where the applicant was examined previously. He shall, while addressing the medical authority, invite his attention to the provisions of sub-rule (2) and forward to it the following documents :—

(a) Letter received from the applicant in original ;

(b) Certified copy of Form-E received earlier by the Head of Office from the medical authority under clause (d) of sub-rule (2) of rule 25.

(4) The medical authority on receipt of the communication from the Head of Office under sub-rule (3) shall arrange for the second medical examination of the applicant by the Medical Board which shall be constituted in accordance with the provisions of sub-rule (2). The medical authority shall, thereafter, inform the applicant as to where and when he should appear for medical examination before the Medical Board or, if necessary, direct the Medical Board to communicate to the applicant the place, date and time of such examination.

(5) The applicant on receipt of communication under sub-rule (4) shall appear for the medical examination before the Medical Board on the date and time, communicated to him.

(6) The Medical Board shall examine the applicant and if after the examination, it is of the view that the earlier opinion of the medical authority needs no revision or modification or needs revision or modification shall record its opinion and communicate the same to the Head of Office under intimation to the applicant and the finding of the Medical Board shall be binding on the applicant.

(7) If the Medical Board as a result of the second medical examination of the applicant, sets aside or modifies the opinion of the first medical authority, the findings of the Medical Board shall be deemed to have come into force on the date on which the first medical authority recorded its opinion and the claim of the applicant for commutation shall be settled accordingly.

(8) Nothing contained in this rule shall apply to an applicant in whose case the medical authority as a result of the first medical examination has directed that the applicant's age for the purpose of commutation should be assumed to be greater than his actual age, and the applicant received the commuted value with reference to the enhanced age.

(ए) पूर्वी शल्यचिकित्सक किंवा जिल्हा वैद्यकीय अधिकारी किंवा शासकीय रुग्णालयाचे अधीक्षक यांच्याहून कमी दर्जा नसणाऱ्या वैद्यकीय अधिकाऱ्याने केलेली असेल तर त्याची वैद्यकीय मंडळाकडून पुन्हा तपासणी केली जाईल, किंवा

(बी) पूर्वी वैद्यकीय मंडळाकडून करण्यात आलेली असेल तर, त्याची पुन्हा तपासणी पहिल्या वैद्यकीय मंडळातील सदस्यापेक्षा वेगळे सदस्य असणाऱ्या दुसऱ्या वैद्यकीय मंडळाकडून केली जाईल.

(३) पोटनियम (१) अनुसार पत्र मिळाल्यानंतर **एक महिन्याच्या आत**, कार्यालय प्रमुख अर्जदाराची पुन्हा तपासणी करण्याची व्यवस्था करील. यासाठी अर्जदाराची पूर्वीची तपासणी कोठे झाली होती ते वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याला कळवील. त्या वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याला पत्र लिहिताना तो पोटनियम (२) च्या तरतुदींकडे त्याचे लक्ष वेधून खालील कागदपत्रे त्याच्याकडे पाठवील :—

(ए) अर्जदाराकडून मिळालेले मूळ पत्र;

(बी) नियम २५ मधील पोटनियम (२) च्या खंड (डी) अनुसार वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याकडून कार्यालय प्रमुखाला पूर्वी मिळालेल्या **नमुना 'ई'** ची प्रमाणित प्रत.

(४) पोटनियम (३) अनुसार कार्यालय प्रमुखाकडून पत्र मिळाल्यानंतर वैद्यकीय प्राधिकारी, पोटनियम (२) मधील तरतुदींनुसार नेमल्या जाणाऱ्या वैद्यकीय मंडळाकडून अर्जदाराची दुसरी वैद्यकीय तपासणी करून घेण्याची व्यवस्था करील. यानंतर, अर्जदाराने वैद्यकीय तपासणीसाठी वैद्यकीय मंडळासमोर कोठे व केव्हा उपस्थित राहावयाचे ते त्याला वैद्यकीय प्राधिकारी कळवील किंवा आवश्यक असेल तर, अशा तपासणीचे ठिकाण, तारीख व वेळ वैद्यकीय मंडळाने अर्जदारास कळवावी असा वैद्यकीय मंडळास निदेश देईल.

(५) पोटनियम (४) अनुसार पत्र मिळाल्यानंतर, वैद्यकीय तपासणीसाठी कळविण्यात आलेल्या तारखेला व वेळेला वैद्यकीय मंडळासमोर अर्जदार उपस्थित राहिल.

(६) वैद्यकीय मंडळ अर्जदाराची तपासणी करील आणि तपासणीनंतर त्या मंडळाला असे वाटले की, वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याचे अगोदरचे मत सुधारण्याची किंवा त्यात फेरबदल करण्याची आवश्यकता नाही किंवा आवश्यकता आहे, तर मंडळ आपले ते मत लेखी नमूद करील आणि कार्यालय प्रमुखाला व अर्जदाराला देखील ते कळवील. वैद्यकीय मंडळाचे निष्कर्ष अर्जदारावर बंधनकारक असतील.

(७) अर्जदाराची दुसरी वैद्यकीय तपासणी केल्यानंतर वैद्यकीय मंडळाने, पहिल्या वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याचे मत रद्द ठरविले असेल किंवा त्यात फेरबदल केला असेल तर, ज्या दिवशी पहिल्या वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याने ज्या तारखेस आपले मत लेखी नमूद केले, त्या तारखेपासून या वैद्यकीय मंडळाचा निष्कर्ष अंमलात आला असल्याचे मानण्यात येईल आणि त्यानुसार अर्जदाराच्या निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणाची मागणी पूर्ण केली जाईल.

(८) एखाद्या अर्जदाराच्या बाबतीत पहिल्या वैद्यकीय तपासणीनंतर अर्जदाराचे वय अंशराशीकरणाच्या प्रयोजनासाठी त्याच्या प्रत्यक्ष वयापेक्षा जास्त असल्याचे मानावे असा निदेश वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याने दिला असेल, आणि अर्जदाराला त्या वाढीव वयानुसार अंशराशीकृत मूल्य मिळालेले असेल तर, त्या अर्जदाराला या नियमांतील कोणतीही बाब लागू होणार नाही.

28. Withdrawal of application

(1) The applicant may after giving a notice in writing, to the Head of Office, withdraw his application at any time before subjecting himself to the medical examination before the medical authority but in no case after he has appeared before such authority.

(2) In case the medical authority directs that the applicant's age for the purpose of commutation shall be assumed to be greater than his actual age, the applicant may-

(a) by giving notice in writing to the Head of office withdraw his application within **fourteen days** from the date on which he received the certified copy of part-III of Form-E and endorse a copy of notice to the Audit Officer, or

(b) request the Head of Office within the period specified in clause (a) under intimation to the Audit Officer that he may be permitted to reduce the amount of pension already applied for commutation to an amount to be indicated by the applicant.

(3) Where a request for withdrawal has not been made by the applicant within the time specified in clause (a) of sub-rule (2), it shall be presumed that he has accepted the findings of the medical authority and the Audit Officer shall take action to authorise the payment of commuted value of pension.

(4) If a request for reduction in the amount of pension to be commuted is made as provided in clause (b) of sub-rule (2), the Audit Officer shall authorise the payment of commuted value of pension with reference to the reduced amount.

(5) If the applicant is informed by the Audit Officer under rule 29 that on account of modification of the Table, the commuted value becoming payable to the applicant will be less than the value communicated to him in Form-D, it shall be open to the applicant to withdraw his application by a written notice addressed to the Audit Officer and the applicant shall endorse a copy of the notice to the Head of Office within **fourteen days** of the date on which he receives intimation of such modification.

29. Modification in the value specified in the Table

(1) In case the value specified in the Table is modified at any time before the commutation becomes absolute in terms of clause (iii) of sub-rule (1) of rule 6, the payment shall be made in accordance with the value so modified.

(2) Where the commuted value calculated with reference to the Table as modified, is less favourable than the value determined with reference to the Table before it was so modified, the Audit Officer, shall—

२८. अर्ज मागे घेणे

(१) कार्यालय प्रमुखाला लेखी सूचना दिल्यानंतर, वैद्यकीय प्राधिकाऱ्यासमोर वैद्यकीय तपासणीसाठी उपस्थित होण्यापूर्वी कोणत्याही वेळी, अर्जदाराला आपला अर्ज मागे घेता येईल. मात्र, एकदा अशा प्राधिकाऱ्यासमोर उपस्थित राहिल्यानंतर कोणत्याही परिस्थितीत अर्ज मागे घेता येणार नाही.

(२) अंशराशीकरणाच्या प्रयोजनासाठी अर्जदाराचे वय त्याच्या प्रत्यक्ष वयापेक्षा जास्त मानले जाईल असा निदेश वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याने दिलेला असेल तर अर्जदार—

(ए) त्याला नमुना “ई” च्या भाग-तीनची प्रमाणित प्रत मिळाल्याच्या तारखेपासून चौदा दिवसांच्या आत, कार्यालय प्रमुखाला लेखी सूचना देऊन आपला अर्ज मागे घेऊ शकेल आणि त्या सूचनेची एक प्रत लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याला पाठवू शकेल; किंवा

(बी) अंशराशीकरणासाठी अगोदरच अर्ज केलेल्या निवृत्तिवेतनाची रक्कम त्याने नमूद केलेल्या रकमेइतकी कमी करण्यास त्याला परवानगी द्यावी अशी खंड (ए) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कालावधीत, कार्यालय प्रमुखास विनंती करू शकेल आणि तसे लेखापरीक्षा अधिकाऱ्यालाही कळवू शकेल.

(३) पोटनियम (२) मधील खंड (ए) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कालावधीत अर्ज मागे घेण्याची विनंती अर्जदाराकडून आलेली नसेल तेव्हा, त्याने वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याचा निष्कर्ष स्वीकारला आहे असे गृहीत धरले जाईल आणि लेखापरीक्षा अधिकारी निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत मूल्याचे प्रदान प्राधिकृत करण्याची कार्यवाही करील.

(४) अंशराशीकरण करावयाच्या निवृत्तिवेतनाची रक्कम कमी करण्याची विनंती, पोटनियम (२) मधील खंड (बी) मध्ये तरतूद केल्याप्रमाणे करण्यात आली असेल तर, लेखापरीक्षा अधिकारी कमी केलेल्या रकमेप्रमाणे निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत मूल्याचे प्रदान प्राधिकृत करील.

(५) तक्त्यामध्ये फेरबदल झाल्यामुळे, अर्जदाराला प्रदेश होणारे अंशराशीकृत मूल्य हे, नमुना “डी” मध्ये त्याला कळविण्यात आलेल्या मूल्याहून कमी होईल असे लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याने नियम २९ अनुसार अर्जदाराला कळविले असेल तर, त्याला आपला अर्ज, लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याला लेखी सूचना देवून मागे घेण्याची मुभा असेल आणि अर्जदार, अशा फेरबदलासंबंधीची माहिती कळल्याच्या तारखेपासून चौदा दिवसांच्या आत, त्या सूचनेची प्रत कार्यालय प्रमुखाकडे पाठवील.

२९. तक्त्यामध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या मूल्यांमध्ये फेरबदल

(१) नियम ६ मधील पोटनियम (१) च्या खंड (तीन) अनुसार अंशराशीकरण कायम होण्यापूर्वी कोणत्याही वेळी, तक्त्यामधील विनिर्दिष्ट मूल्यामध्ये फेरबदल झाल्यास अशा फेरबदल झालेल्या मूल्यानुसार रकमेचे प्रदान करण्यात येईल.

(२) फेरबदल केलेल्या तक्त्यानुसार गणना केलेले अंशराशीकृत मूल्य हे, तक्त्यामध्ये असे फेरबदल होण्यापूर्वी निर्धारित केलेल्या मूल्यापेक्षा कमी फायद्याचे असेल, त्यावेळी लेखापरीक्षा अधिकारी—

(a) inform the applicant of the revised value and communicate to him the provisions of sub-rule (5) of rule 28; and

(b) endorse to the Head of Office a copy of the communication issued under clause (a).

30. Authorisation of payment of commuted value by the Audit Officer

(1) Subject to the provisions of sub-rules (2) and (3) of rule 28, the Audit Officer on receipt of the documents referred to in sub-rule (2) of rule 25, from the medical authority shall, without delay, issue an order to the disbursing authority concerned and furnish to it the following particulars and documents, namely:—

(i) the amount of pension commuted, the amount of commuted value of pension and the date on which the commutation became absolute;

(ii) the amount of residuary pension;

(iii) Form-E in original;

(iv) copy of the applicant's photograph as attested by the medical authority.

(2) The Audit Officer shall also—

(a) bring to the notice of disbursing authority the provisions of the proviso to rule 6 regarding the date on which the amount of original pension should be reduced;

(b) endorse to the applicant a copy of the order issued under sub-rule (1) with the remarks that he should collect the commuted value from the disbursing authority; and

(c) bring to the notice of the applicant the provisions of the proviso to sub-rule (1) of rule 6.

31. Final assessment of provisional pension

(1) An applicant referred to in sub-rule (3) of rule 9, to whom the commuted value of the fraction of the provisional pension has been paid by the Head of Office shall, on final assessment of the pension be paid by the Audit Officer, the difference between the commuted value so determined and the commuted value already paid.

Provided that where an applicant has been examined by a Medical Officer for the commutation of a fraction of provisional pension and such an applicant on assessment of final pension becomes eligible to commute an amount exceeding ¹[ten per cent. of basic pension] per mensem, he shall be allowed the difference between the commuted value of ¹[ten per cent. of basic pension] per mensem and

1 These words have been substituted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021.

(ए) अर्जदाराला सुधारित मूल्य आणि नियम २८ मधील पोटनियम (५) च्या तरतुदी कळवील; आणि

(बी) खंड (ए) अनुसार लिहिलेल्या पत्राची प्रत कार्यालय प्रमुखाकडे पाठवील.

३०. लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याने अंशराशीकृत मूल्याचे प्रदान प्राधिकृत करणे

(१) नियम २८ मधील पोटनियम (२) व (३) यातील तरतुदींच्या अधीन राहून, लेखापरीक्षा अधिकारी, नियम २५ मधील पोटनियम (२) मध्ये निर्दिष्ट केलेली कागदपत्रे वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याकडून मिळाल्यानंतर ताबडतोब, संबंधित संवितरण प्राधिकरणाला आदेश देईल आणि पुढील तपशील व कागदपत्रे पाठवील :--

(एक) अंशराशीकृत निवृत्तिवेतनाची रक्कम, निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत मूल्याची रक्कम आणि अंशराशीकरण कायम झाल्याची तारीख;

(दोन) अवशिष्ट निवृत्तिवेतनाची रक्कम;

(तीन) मूळ नमुना "ई";

(चार) वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याने साक्षांकित केलेली अर्जदाराच्या छायाचित्राची प्रत.

(२) तसेच लेखापरीक्षा अधिकारी हा,--

(ए) मूळ निवृत्तिवेतनाची रक्कम कोणत्या तारखेस कमी करावयाची याबाबतच्या नियम ६ च्या परंतुकामधील तरतुदी संवितरण प्राधिकरणाच्या निदर्शनास आणील;

(बी) पोटनियम (१) अनुसार काढण्यात आलेल्या आदेशाची प्रत अर्जदाराला पाठवील आणि त्याने संवितरण प्राधिकरणाकडून अंशराशीकृत मूल्य घ्यावे असेही त्याला कळवील; आणि

(सी) नियम ६ मधील पोटनियम (१) च्या परंतुकामधील तरतुदी अर्जदाराच्या निदर्शनास आणील.

३१. तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाचे अंतिम निर्धारण

(१) ज्याला कार्यालय प्रमुखाने तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकृत मूल्य प्रदान केले आहे अशा, नियम ९ च्या पोटनियम (३) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या अर्जदाराला, निवृत्तिवेतनाच्या अंतिम निर्धारणानंतर, अशा रीतीने निर्धारित केलेले अंशराशीकृत मूल्य आणि अगोदरच प्रदान केलेले अंशराशीकृत मूल्य यांतील फरकाची रक्कम लेखापरीक्षा अधिकारी प्रदान करील :

मात्र असे की, तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाच्या अंशराशीकरणासाठी वैद्यकीय अधिकाऱ्याने एखाद्या अर्जदाराची तपासणी केली असेल, आणि तो अर्जदार निवृत्तिवेतनाच्या अंतिम निर्धारणानंतर दरमहा ^१[मूळ निवृत्तिवेतनाच्या दहा टक्क्यांहून] अधिक इतक्या रकमेच्या अंशराशीकरणास पात्र ठरला असेल तर, त्या अर्जदारास दरमहा ^१[मूळ निवृत्तिवेतनाच्या दहा टक्क्यांचे] अंशराशीकृत मूल्य आणि तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकृत मूल्य यांतील फरकाची रक्कम पुन्हा वैद्यकीय तपासणीशिवाय देण्यात येईल. परंतु,

१ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये सुधारण्यात आला आहे.

the commuted value of the fraction of the provisional pension without further medical examination but the payment of the commuted value of pension exceeding ¹[*ten per cent. of basic pension*] per mensem shall be made if the applicant applies afresh for medical examination as provided in clause (iii) of sub-rule (3) (b) of rule 9, and he is declared fit by a Medical Board.

(2) The commuted value of the fraction of provisional pension as indicated in the endorsement in Form-D, addressed to the applicant and forwarded under sub-rule (4) of rule 20 shall be deemed to have been amended with the issue of an authority by the Audit Officer for the payment of difference between the commuted value of the fraction of the final pension and the fraction of the provisional pension.

1 These words have been substituted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021.

नियम ९ मधील पोटनियम (३) (बी) च्या खंड (तीन) मध्ये तरतूद केल्याप्रमाणे वैद्यकीय तपासणीसाठी अर्जदाराने नव्याने अर्ज केला व वैद्यकीय मंडळाने त्याला शारीरिकदृष्ट्या पात्र ठरविले तरच, त्याला दरमहा [मूळ निवृत्तिवेतनाच्या दहा टक्क्यांहून]अधिक असणाऱ्या निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत मूल्याचे प्रदान करण्यात येईल.

(२) अर्जदाराच्या नावे लिहिलेल्या व नियम २० मधील पोटनियम (४) अनुसार पाठविलेल्या नमुना “डी” मधील पृष्ठांकनात दर्शविलेले तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकृत मूल्य हे, अंतिम निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकृत मूल्य व तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकृत मूल्य यांतील फरकाची रक्कम प्रदान करण्यासाठी लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याने प्राधिकारपत्र दिल्यामुळे सुधारले आहे असे मानण्यात येईल.

CHAPTER—V
MISCELLANEOUS

32. Right to interpret

Where any doubt arises as to the interpretation of these rules, it shall be referred to the Government in the Finance Department for decision.

33. Power of relaxation

Where any Department of the Government is satisfied that the operation of any of these rules causes undue hardship in any particular case, that Department may, by order, for reasons to be recorded in writing, dispense with or relax the requirements of that rule to such extent and subject to such exceptions and conditions, as it may consider necessary for dealing with the case in a just and equitable manner :

Provided that no such order shall be made except with the concurrence of the Finance Department.

34. Repeal and Saving

(1) The Maharashtra Civil Services (Commutation of Pension) Rules, 1981, are hereby repealed.

(2) Notwithstanding such repeal—

(a) any application for commutation of pension which is pending before the commencement of these rules shall be disposed of in accordance with the provisions of rules in force immediately before the commencement of these rules, as if these rules had not been made; and

(b) subject to the provisions of clause (a), anything done or any action taken under the rules in force immediately before the commencement of these rules, shall be deemed to have been done or taken under the corresponding provisions of these rules.

प्रकरण—पाच

संकीर्ण

३२. अर्थविवरण करण्याचा हक्क

या नियमांच्या अर्थविवरणाच्या संबंधात कोणतीही शंका उद्भवल्यास, निर्णयासाठी ती बाब शासनाच्या वित्त विभागाकडे पाठविण्यात यावी.

३३. नियम शिथिल करण्याचा अधिकार

या नियमांच्या अंमलबजावणीमुळे एखाद्या विशिष्ट प्रकरणी कर्मचाऱ्याला गैरवाजवी त्रास होत आहे अशी शासनाच्या एखाद्या विभागाची खात्री पटल्यास तो विभाग, अशा प्रकरणी न्याय व योग्य कार्यवाही करता यावी म्हणून आवश्यक वाटेल त्या मर्यादेपर्यंत आणि अशा अपवादांच्या व शर्तींच्या अधीन राहून व लेखी कारण नमूद करून, त्या नियमानुसार आवश्यक असलेल्या बाबींची आदेशान्वये सूट देऊ शकेल किंवा त्या शिथिल करू शकेल:

मात्र, वित्त विभागाच्या सहमतीशिवाय असा कोणताही आदेश काढता येणार नाही.

३४. निरसन आणि व्यावृत्ती

(१) महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण) नियम, १९८१ याद्वारे निरसित झाले आहेत.

(२) असे निरसन झाले असले तरी,--

(ए) या नियमांच्या प्रारंभापूर्वी प्रलंबित असलेला निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणाचा कोणताही अर्ज, जणू काही हे नियम तयार करण्यात आले नव्हते असे मानून, या नियमांच्या प्रारंभाच्या लगतपूर्वी अंमलात असलेल्या नियमांच्या तरतुदींनुसार निकालात काढण्यात येईल; आणि

(बी) खंड (ए) च्या तरतुदींच्या अधीन राहून, ह्या नियमांच्या प्रारंभाच्या लगतपूर्वी अंमलात असलेल्या नियमानुसार केलेली कोणतीही गोष्ट किंवा कोणतीही कार्यवाही या नियमांच्या तत्सम तरतुदींनुसार केलेली आहे असे मानण्यात येईल.

FORM—A

[See rules 5(2); 6(1); 12; 13(1) & (2); 14(1) & (2); 15(1) & (2) and 16(1) & (2)]

Form of application for commutation of a fraction of pension without medical examination

(To be submitted in duplicate after retirement but within one year of the date of retirement.)

PART—I

To

The

..... (here indicate the designation and full

..... address of the Head of Office)

Subject : Commutation of pension without medical examination.

Sir,

I desire to commute a fraction of my pension as indicated below in accordance with the provisions contained in Maharashtra Civil Services (Commutation of Pension) Rules, 1984. The necessary particulars are furnished below :—

1. Name (in block letters)
2. Father's name/husband's name
3. Designation at the time of retirement.
4. Name of Office/Department in which employed.
5. Date of birth (by Christian era).
6. Date of retirement
7. Class of pension
8. Amount of pension authorized [in case final amount of pension has not been authorized, indicate the amount of provisional pension sanctioned under rule 126 of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982].

नमुना—ए

[नियम ५ (२); ६ (१); १२; १३ (१) व (२); १४ (१) व (२); १५ (१) व (२) आणि १६ (१) व (२) पहा]

वैद्यकीय तपासणीशिवाय निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाच्या अंशराशीकरणासाठी अर्जाचा नमुना

[सेवानिवृत्तीनंतर परंतु सेवानिवृत्तीच्या तारखेपासून एक वर्षाच्या आत दोन प्रती सादर कराव्यात.]

भाग-एक

..... (येथे कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम व
 संपूर्ण पत्ता नमूद करावा).
 यांस,

विषय :- वैद्यकीय तपासणीशिवाय निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण.

महोदय,

महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण) नियम, १९८४ मधील तरतुदीनुसार खाली दर्शविण्यात आल्याप्रमाणे, मला माझ्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण करावयाचे आहे. आवश्यक तपशील खाली दिला आहे:--

१. संपूर्ण नाव
२. वडिलांचे नाव/पतीचे नाव
३. सेवानिवृत्तीच्या वेळी असलेले पदनाम
४. जेथे काम करित असेल त्या कार्यालयाचे/विभागाचे नाव
५. जन्मतारीख (इसवी सनानुसार)
६. सेवानिवृत्तीची तारीख
७. निवृत्तिवेतनाचा प्रकार.
८. प्राधिकृत करण्यात आलेली निवृत्तिवेतनाची रक्कम.
 [निवृत्तिवेतनाची अंतिम रक्कम प्राधिकृत करण्यात आली नसेल तर, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम १२६ अन्वये मंजूर करण्यात आलेल्या तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाची रक्कम नमूद करावी.]

- 9. *Fraction of pension proposed to be commuted
- 10. Designation of the Audit Officer who authorised the pension and the number and date of the Pension Payment Order, if issued.
- 11. **Disbursing authority for payment of pension—
 - (a) Treasury ¹[] (Name and complete address of the Treasury ¹[] to be indicated).
 - ¹[(b)]

Place : _____ Signature : _____
 Date: _____ Postal address

Note.—The payment of commuted value of pension shall be made through the disbursing authority from which pension is being drawn. It is not open to an applicant to draw the commuted value of pension from a disbursing authority other than the disbursing authority from which pension is being drawn.

*The applicant should indicate the fraction of the amount of monthly pension (subject to maximum of ²[forty per cent.] thereof) which he desire to commute and not the amount in rupees.

**Score out which is not applicable.

PART—II
Acknowledgement

Received from Shri/Smt./Kum.
 (Name) (former designation)

application in Part-I of Form-A for the commutation of a fraction of pension without medical examination.

Place : _____ Signature : _____
 Date : _____ Head of Office : _____

Note.—This acknowledgement is to be signed, stamped and dated and is to be detached from the Form and handed over to the applicant. If the Form has been received by the post, it has to be acknowledged on the same day and the acknowledgement sent under registered cover.

1 These words have been deleted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021.
 2 These words have been substituted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021 with effect from 27.02.2009.

९. *अंशराशीकरणासाठी प्रस्तावित केलेला निवृत्तिवेतनाचा भाग.
१०. निवृत्तिवेतन प्राधिकृत करणाऱ्या लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याचे पदनाम व निवृत्तिवेतन प्रदान आदेश देण्यात आला असेल तर, त्याचा क्रमांक व दिनांक.
११. *निवृत्तिवेतनाच्या प्रदानासाठी संवितरण प्राधिकरण—
(ए) कोषागार^१[] (कोषागाराचे ^१[] नाव व संपूर्ण पत्ता).
^१[(बी)]

ठिकाण :

सही :

दिनांक :

डाक पत्ता
.....

टीप.—जेथून निवृत्तिवेतन घेण्यात येते त्या प्राधिकरणामार्फत निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत मूल्याचे प्रदान करण्यात येईल. अशा प्राधिकरणाव्यतिरिक्त इतर कोणत्याही संवितरण प्राधिकरणामार्फत निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य घेण्याची मुभा अर्जदाराला असणार नाही.

*ज्या मासिक निवृत्तिवेतनाच्या रकमेचे (कमाल ^१[चाळीस टक्के] भागाच्या अधीन राहून), अर्जदार अंशराशीकरण करू इच्छितो, तो भाग येथे नमूद करावा. परंतु ती रक्कम रुपयामध्ये नमूद करू नये.

*लागू नसलेला मजकूर खोडावा.

भाग—दोन

पोच पावती

श्री./श्रीमती/कुमारी यांच्याकडून
(नाव) (पूर्वीचे पदनाम)

वैद्यकीय तपासणीशिवाय निवृत्तिवेतनाच्या भागाचे अंशराशीकरण करण्यासंबंधातील नमुना “ए” च्या भाग-एकमधील अर्ज मिळाला.

ठिकाण

सही

दिनांक

कार्यालय प्रमुख

टीप.—या पोचपावतीवर सहीशिक्क्यानिशी दिनांक टाकावा आणि त्यानंतर ती नमुन्यापासून अलग करून अर्जदाराकडे सुपूर्द करावी. नमुना डाकेने मिळाला असेल तर, त्याची पोच त्याच दिवशी देण्यात यावी आणि ती पोचपावती नोंदणीकृत पाकिटामधून पाठवावी.

१ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये वगळण्यात आला आहे.

२ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये दि. २७.०२.२००९ पासून सुधारण्यात आला आहे.

PART—III

1. Forwarded to the Audit Officer (here indicate the address and designation)

.....
.....

with the remarks that—

(i) the particulars furnished by the applicant in Part-I have been verified and are correct;

(ii) the applicant is eligible to get a fraction of his pension commuted without medical examination;

(iii) the commuted value of pension determined with reference to the Table applicable at present comes to Rs.....; and

(iv) the amount of residuary pension after commutation will be Rs.....

2. It is requested that further action to authorise the payment of the amount of commuted value of pension may be taken as in rule 15 of the Maharashtra Civil Services (Commutation of Pension) Rules, 1984.

3. The receipt of Part-I of this Form has been acknowledged in Part-II which has been forwarded separately to the applicant on

4. The commuted value of pension is debitible to Head of Account under Finance Department, “Demand No. 1[] Pensions and Other Retirement Benefits—B—Commutated Value of Pensions.”

Place :

Signature :

Date :

Head of Office :

1 These words have been deleted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021.

भाग—तीन

१. लेखापरीक्षा अधिकारी यांच्याकडे
(येथे पत्ता व पदनाम नमूद करावे))

खालील श्रेयांसह रवाना—

(एक) अर्जदाराने भाग-एक मध्ये दिलेला तपशील पडताळून पाहण्यात आला आणि तो बरोबर आहे;

(दोन) वैद्यकीय तपासणीशिवाय निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण करण्यास अर्जदार पात्र आहे;

(तीन) सध्या लागू असलेल्या तक्त्यानुसार निर्धारित करण्यात आलेले निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य रु. इतके आहे; आणि

(चार) अंशराशीकरण केल्यानंतर अवशिष्ट निवृत्तिवेतनाची रक्कम रु. इतकी होईल.

२. निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत रकमेचे प्रदान प्राधिकृत करण्यासंबंधातील पुढील कार्यवाही, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण) नियम, १९८४ मधील नियम १५ अनुसार करण्यात यावी अशी विनंती आहे.

३. या नमुन्याच्या भाग-एकची पोच, भाग-दोन मध्ये देण्यात आली असून ती रोजी अर्जदाराकडे स्वतंत्ररीत्या पाठविण्यात आली आहे.

४. निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण मूल्य वित्त विभागाखालील "मागणी क्रमांक ,
[]-निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ—बी—निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य" या लेखाशीर्षाखाली खर्ची घालावयाचे आहे.

ठिकाण

सही

दिनांक

कार्यालय प्रमुख

FORM—B

[See rules 5(2); 12; 13(3); 14(1) & 15(3)]

Form of application for commutation of a fraction of Superannuation pension without medical examination when applicant desires that the payment of the commuted value of pension should be authorized at the time of issue of the Pension Payment Order

1[]

PART—I

To

The

..... (here indicate the designation and full

..... address of the Head of Office).

Subject : Commutation of pension without medical examination.

Sir,

I desire to commute a fraction of my pension as indicated below in accordance with the provisions contained in Maharashtra Civil Services (Commutation of Pension) Rules, 1984. The necessary particulars are furnished below :—

1. Name (in block letters)
2. Father's name/husband's name
3. Designation
4. Name of Office/Department in which employed.
5. Date of birth (by Christian era).
6. Date of retirement on superannuation.
7. *Fraction of Superannuation Pension proposed to be commuted

1 These words have been deleted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021.

नमुना-बी

[नियम ५ (२); १२; १३ (३); १४ (१) आणि १५ (३) पहा.]

निवृत्तिवेतन प्रदान आदेश देताना निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत मूल्याचे प्रदान प्राधिकृत करण्यात यावे अशी अर्जादाराची इच्छा असेल त्यावेळी, वैद्यकीय तपासणीशिवाय नियत वयमान निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण करण्यासाठी अर्जाचा नमुना

[]

भाग—एक

.....

..... (येथे कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम व
..... संपूर्ण पत्ता नमूद करावा).

..... यांस,

विषय : वैद्यकीय तपासणीशिवाय निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण.

महोदय,

महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण) नियम, १९८४ मधील तरतुदीनुसार खाली दर्शविण्यात आल्याप्रमाणे मला माझ्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण करावयाचे आहे. आवश्यक तपशील खाली दिला आहे :—

१. संपूर्ण नाव
२. वडिलांचे नाव/पतीचे नाव
३. पदनाम
४. जेथे काम करित असेल त्या कार्यालयाचे/विभागाचे नाव
५. जन्मतारीख (इसवी सनानुसार)
६. नियत वयमान सेवानिवृत्तीची तारीख
७. *अंशराशीकरणासाठी प्रस्तावित केलेला नियत वयमान निवृत्तिवेतनाचा भाग.

8. **Disbursing authority from which pension is to be drawn after retirement—
 (a) Treasury ¹[] (Name and complete address of the Treasury ¹[] to be indicated).

¹[(b)]

Signature :

Present postal address

.

.

Place :

Postal address after retirement

Date :

.

Note.—The payment of commuted value of pension shall be made through the disbursing authority from which pension is to be drawn after retirement. It is not open to an applicant to draw the commuted value of pension from a disbursing authority other than the disbursing authority from which pension is to be drawn.

*The applicant should indicate the fraction of the amount of monthly pension (subject to maximum of ²[forty per cent.] thereof) which he desire to commute and not the amount in rupees.

**Score out which is not applicable.

PART—II

Acknowledgement

Received from Shri/Smt./Kum.
 (Name) (designation)

application in Part-I of Form-B for the commutation of a fraction of pension without medical examination.

Place :

Signature :

Date :

Head of Office :

Note.—If the application has been received by the Head of Office before the expiry of three months before the date of retirement on superannuation, this acknowledgement should be detached from the Form and handed over to the applicant. If the Form has been received by post, it has to be acknowledged on the same day and the acknowledgement sent under registered cover to the applicant. In case it is received after the specified date, it should be accepted only if it has been put into the post on or before that date subject to the production of evidence to that effect by the applicant.

1 These words have been deleted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021.

2 These words have been substituted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021 with effect from 27.02.2009.

८. **सेवानिवृत्तिनंतर जेथून निवृत्तिवेतन घ्यावयाचे ते संवितरण प्राधिकरण--

(ए) कोषागार ^१[] (कोषागाराचे ^१[] नाव व संपूर्ण पत्ता).
^१[(बी)]

ठिकाण :

सही :

दिनांक :

डाक पत्ता

सेवानिवृत्तीनंतरचा डाक पत्ता

टीप.—सेवानिवृत्तीनंतर जेथून निवृत्तिवेतन घेण्यात येणार असेल, त्या प्राधिकरणामार्फत निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत मूल्याचे प्रदान करण्यात येईल. अशा प्राधिकरणाव्यतिरिक्त इतर कोणत्याही संवितरण प्राधिकरणामार्फत निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य घेण्याची मुभा अर्जदाराला असणार नाही.

*ज्या मासिक निवृत्तिवेतनाच्या रकमेचे (कमाल ^१[चाळीस टक्के] भागाच्या अधीन राहून), अर्जदार अंशराशीकरण करू इच्छितो, तो भाग येथे नमूद करावा. परंतु ती रक्कम रुपयामध्ये नमूद करू नये.

*लागू नसलेला मजकूर खोडावा.

भाग—दोन

पोच पावती

श्री./श्रीमती/कुमारी यांच्याकडून
 (नाव) (पदनाम)

वैद्यकीय तपासणीशिवाय निवृत्तिवेतनाच्या भागाचे अंशराशीकरण करण्यासंबंधातील नमुना “बी” च्या भाग-एकमधील अर्ज मिळाला.

ठिकाण

सही

दिनांक

कार्यालय प्रमुख

टीप.—नियत वयमान सेवानिवृत्तीच्या तारखेपूर्वी **तीन महिन्यांचा** कालावधी संपण्याच्या आत कार्यालय प्रमुखाला अर्ज मिळाला असेल तर, ही पोच पावती नमुन्यापासून अलग करून अर्जदाराकडे सुपूर्द करावी. अर्ज डाकेने आला असेल तर, त्याची पोच त्याच दिवशी द्यावी व ती पावती अर्जदाराकडे नोंदणीकृत पाकिटामधून पाठवावी. अर्ज विनिर्दिष्ट तारखेनंतर मिळाला असेल तर, तो त्या तारखेस किंवा त्या तारखेपूर्वी डाकेने पाठवण्यात आला याबद्दल सबळ पुरावा अर्जदाराने सादर केल्यानंतरच तो अर्ज स्वीकारण्यात यावा.

१ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये वगळण्यात आला आहे.

२ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये दि.२७.०२.२००९ पासून सुधारण्यात आला आहे.

PART—III

1. Forwarded to the Audit Officer (here indicate the address and designation)

.....
.....

with the remarks that—

(i) the particulars furnished by the applicant in Part-I have been verified and are correct;

(ii) the applicant is eligible to get a fraction of his pension commuted without medical examination;

(iii) the commuted value of pension determined with reference to the Table applicable at present comes to Rs.....; and

(iv) the amount of residuary pension after commutation will be Rs.....

2. The pension papers of the applicant completed in all respects were forwarded under this Department/Office letter No.....dated It is requested that the payment of commuted value of pension may be authorised at the time of issue of the Pension Payment Order which may be issued **one month** before the retirement of the applicant.

3. The receipt of Part-I of this Form has been acknowledged in Part-II which has been forwarded separately to the applicant on

4. The commuted value of pension is debitable to Head of Account, under Finance Department, “Demand No.¹[]-Pensions and Other Retirement Benefits—B—Commuted Value of Pensions”.

Place :

Signature :

Date :

Head of Office :

¹ These words have been deleted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021.

भाग—तीन

१. लेखापरीक्षा अधिकारी यांच्याकडे
(येथे पत्ता व पदनाम नमूद करावे)

खालील शेल्यांसह रवाना—

(एक) अर्जदाराने भाग-एक मध्ये दिलेला तपशील पडताळून पाहण्यात आला आणि तो बरोबर आहे;

(दोन) वैद्यकीय तपासणीशिवाय निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण करण्यास अर्जदार पात्र आहे;

(तीन) सध्या लागू असलेल्या तक्त्यानुसार निर्धारित करण्यात आलेले निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य रु. इतके आहे; आणि

(चार) अंशराशीकरण केल्यानंतर अवशिष्ट निवृत्तिवेतनाची रक्कम रु. इतकी होईल.

२. सर्व बाबतीत पूर्ण करण्यात आलेले अर्जदाराचे निवृत्तिवेतनविषयक कागदपत्र या विभागाचे/ कार्यालयाचे पत्र क्रमांक दिनांक अन्वये आपणाकडे पाठवण्यात आले होते. निवृत्तिवेतन प्रदान आदेश देतेवळी निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत मूल्याचे प्रदान प्राधिकृत करण्यात यावे व तो आदेश अर्जदाराच्या सेवानिवृत्तीच्या **एक महिना** अगोदर देण्यात यावा, अशी विनंती आहे.

३. या नमुन्याच्या भाग-एकची पोच, भाग-दोन मध्ये देण्यात आली असून ती रोजी अर्जदाराकडे स्वतंत्ररीत्या पाठविण्यात आली आहे.

४. निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य वित्त विभागाखालील "मागणी क्रमांक ,
[.....]-निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ—बी—निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य" या लेखाशीर्षाखाली खर्ची घालावयाचे आहे.

ठिकाण

सही

दिनांक

कार्यालय प्रमुख

FORM—C

[See rules 5(2) ; 9(3) ; 13(2) ; 14(2) ; 19 ; 20(1), (2) & (3) ; 21(1) and 25(2)]

Form of application for commutation of pension after medical examination by an applicant referred to in rule 18 of the Maharashtra Civil Services (Commutation of Pension) Rules, 1984.

(To be submitted in duplicate.)

PART—I

To

Space for photograph

The
.....
.....

(here indicate the designation and full address of the Head of Office).

Subject : Commutation of pension after medical examination.

Sir,

I desire to commute a fraction of my pension in accordance with the provisions of the Maharashtra Civil Services (Commutation of Pension) Rules, 1984. An attested copy of my photograph is pasted on the application and an unattested copy is enclosed. The necessary particulars are furnished below :—

1. Name (in Block letters).
2. Father's name/husband's name.
3. Designation
4. Name of Office/Department in which employed.
5. Date of birth (by Christian era).
6. Date of retirement.
7. Class of pension [see Chapter-VII of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982].

नमुना—सी

[नियम ५ (२); ९ (३); १३ (२); १४ (२); १९; २० (१), (२) व (३); २१ (१) आणि २५ (२) पहा.]

महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण) नियम, १९८४ मधील नियम १८ मध्ये निर्दिष्ट केल्याप्रमाणे वैद्यकीय तपासणीनंतर निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण करण्यासाठी अर्जाचा नमुना (दोन प्रती सादर कराव्यात)

भाग—एक

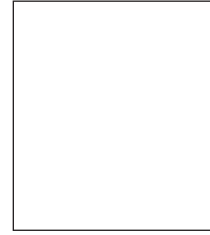
छायाचित्राकरिता जागा

(येथे कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम व

संपूर्ण पत्ता नमूद करावा.)

.....

.....यांस

विषय :- वैद्यकीय तपासणीनंतर निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण.

महोदय,

महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण) नियम, १९८४ च्या तरतुदीनुसार, मला माझ्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण करावयाचे आहे. माझ्या छायाचित्राची साक्षांकित केलेली एक प्रत अर्जावर चिकटविली आहे व साक्षांकित न केलेली एक प्रत यासोबत जोडली आहे. आवश्यक तो तपशील खाली दिला आहे :-

१. संपूर्ण नाव
२. वडिलांचे नाव/पतीचे नाव
३. पदनाम
४. जेथे काम करित असेल त्या कार्यालयाचे/ विभागाचे नाव.
५. जन्मतारीख (इसवी सनानुसार)
६. सेवानिवृत्तीची तारीख
७. निवृत्तिवेतनाचा प्रकार [महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील प्रकरण— सात पहा].

8. Amount of pension authorized (indicate the amount of provisional pension if full pension not authorised).
9. *Fraction of pension proposed to be commuted.
10. Designation of the Audit Officer who authorised the pension and the number and date of the Pension Payment Order.
11. **Disbursing authority for payment of pension:—
 - (a) Treasury ¹[] (Name and complete address of the Treasury ¹[] to be indicated).
 - ¹[(b)]
12. Approximate date from which commutation is desired to have effect.
13. The amount of pension already commuted, if any.
14. Preference for station where medical examination is desired to take place.

Signature :

Place :

Postal Address :

Date :

.....

Note.—The payment of commuted value of pension shall be made through the disbursing authority from which pension is being drawn. It is not open to an applicant to draw the commuted value of pension from a disbursing authority other than the authority from which pension is being drawn.

*The applicant should indicate the fraction of the amount of monthly pension (subject to maximum of ²[forty per cent.] thereof) which he desire to commute and not the amount in rupees.

**Score out which is not applicable.

¹ These words have been deleted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021.

² These words have been substituted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021 with effect from 27.02.2009.

८. प्राधिकृत करण्यात आलेली निवृत्तिवेतनाची रक्कम (निवृत्तिवेतनाची संपूर्ण रक्कम प्राधिकृत करण्यात आली नसेल तर तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाची रक्कम नमूद करावी).
९. *अंशराशीकरणासाठी प्रस्तावित केलेला निवृत्तिवेतनाचा भाग.
१०. निवृत्तिवेतन प्राधिकृत करणाऱ्या लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याचे पदनाम आणि निवृत्तिवेतन प्रदान आदेशाचा क्रमांक व दिनांक.
११. **निवृत्तिवेतनाच्या प्रदानासाठी संवितरण प्राधिकरण—
(ए) कोषागार ^१[] (कोषागाराचे ^१[] नाव व संपूर्ण पत्ता).
^१[(बी)]
१२. ज्या तारखेपासून अंशराशीकरण करण्याची इच्छा असेल ती अंदाजित तारीख.
१३. निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण अगोदर करण्यात आले असेल तर निवृत्तिवेतनाची रक्कम.
१४. ज्या ठिकाणी वैद्यकीय तपासणी करून घेण्याची इच्छा असेल ते पसंतीचे ठिकाण.

ठिकाण :

सही :

दिनांक :

डाक पत्ता

.....

टीप.—जेथून निवृत्तिवेतन घेण्यात येते, त्या प्राधिकरणामार्फत निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत मूल्याचे प्रदान करण्यात येईल. अशा प्राधिकरणव्यतिरिक्त इतर कोणत्याही संवितरण प्राधिकरणामार्फत निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य घेण्याची मुभा अर्जदाराला असणार नाही.

*ज्या मासिक निवृत्तिवेतनाच्या रकमेचे (कमाल ^१[चाळीस टक्के] भागाच्या अधीन राहून), अर्जदार अंशराशीकरण करू इच्छितो, तो भाग येथे नमूद करावा. परंतु ती रक्कम रुपयामध्ये नमूद करू नये.

*लागू नसलेला मजकूर खोडावा.

- १ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये वगळण्यात आला आहे.
- २ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये दि.२७.०२.२००९ पासून सुधारण्यात आला आहे.

PART—II

Acknowledgement

Received from Shri/Smt./Kum.

(Name)

(Designation)

application in Part-I of Form-C for the commutation of a fraction of pension after medical examination.

Place :

Signature :

Date :

Head of Office :

PART—III

Forwarded to the Audit Officer (here indicate the address and designation)

.....

with the remarks that the particulars furnished by the applicant in Part-I have been verified and are correct and the applicant is eligible to get a fraction of his pension commuted after medical examination.

2. It is requested that Part—IV of this Form may be completed and returned to this office as early as possible.

Place :

Signature :

Date :

Head of Office :

भाग—दोन
पोच पावती

श्री./श्रीमती/कुमारी यांच्याकडून
(नाव) (पदनाम)

वैद्यकीय तपासणीनंतर निवृत्तिवेतनाच्या भागाचे अंशराशीकरण करण्यासंबंधातील नमुना “सी” च्या भाग-एक मधील अर्ज मिळाला.

ठिकाण

सही

दिनांक

कार्यालय प्रमुख

भाग—तीन

अर्जदाराने भाग-एकमध्ये दिलेला तपशील पडताळून पाहण्यात आला व तो बरोबर आहे. वैद्यकीय तपासणी करण्यात आल्यानंतर निवृत्तिवेतनाच्या भागाचे अंशराशीकरण करण्यास अर्जदार पात्र आहे, या शेऱ्यांसह लेखापरीक्षा अधिकारी यांच्याकडे

(येथे पदनाम व पत्ता नमूद करावा)

पाठविण्यात येत आहे.

२. या नमुन्याचा भाग चार पूर्ण करून, शक्य तितक्या लवकर, या कार्यालयाकडे परत पाठविण्यात यावा अशी विनंती आहे.

ठिकाण

सही

दिनांक

कार्यालय प्रमुख

PART—IV

(To be completed by the Audit Officer)

1. Name of the applicant
2. Date of birth (by Christian era)
3. Date of retirement
4. Amount of pension including provisional pension, if final pension not authorised.
5. Class of pension
[See Chapter-VII of Maharashtra Civil Services (Pension) Rules,1982].
6. Amount of pension desired to be commuted.

	On the basis of		
	Normal age	1 year	2 years
7. (i) Sum payable if commutation becomes absolute before the applicant's next birthday, which falls on	Rs.	Rs.	Rs.
(ii) Sum payable if commutation becomes absolute after the applicant's next birthday, which falls on
8. The Head of Account to which the commuted value is debitable.	Finance Department, Demand No....., ¹ [Mention Proper Budget Head Here]		
9. Number of enclosures, if any (See Note below).			

Place : Signature and Designation of the
Audit Officer.

Date :

Countersigned

Head of Office

Full address.....

.....

Note.—The Audit Officer should enclose with the Form, copy of the report or statement of the applicant's case if the applicant has been granted Invalid Pension or has previously commuted a part of his pension or declined to accept commutation on the basis of an addition of years to actual age, or has been refused commutation on medical grounds.

1 These words have been substituted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R. 451/SER-4, dated 01.11.2021.

भाग—चार

(लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याने पूर्ण करावयाचा)

१. अर्जदाराचे नाव
२. जन्मतारीख (इसवी सनानुसार)
३. सेवानिवृत्तीची तारीख
४. निवृत्तिवेतनाची रक्कम आणि अंतिम निवृत्तिवेतन प्राधिकृत केले नसल्यास, तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाची रक्कम.
५. निवृत्तिवेतनाचा प्रकार [महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील प्रकरण-सात पहा].
६. अंशराशीकरण करावयाच्या निवृत्तिवेतनाची इच्छित रक्कम.

	नेहमीच्या वयाच्या आधारे	खालील वर्षाची भर घालून होणाऱ्या वयाच्या आधारे	
		१ वर्ष	२ वर्ष
७. (एक) अर्जदाराच्या रोजी येणाऱ्या पुढील जन्मदिनापूर्वी अंशराशीकरण कायम होत असेल तर, देय होणारी रक्कम.	रुपये	रुपये	रुपये
(दोन) अर्जदाराच्या रोजी येणाऱ्या पुढील जन्मदिनानंतर अंशराशीकरण कायम होत असेल तर, देय होणारी रक्कम.
८. अंशराशीकृत मूल्य खर्ची टाकावयाचे लेखाशीर्ष.	वित्त विभागाखालील मागणी क्रमांक	[येथे योग्य ते लेखाशीर्ष नमूद करावे]	
९. सहपत्रे, असल्यास, त्यांची संख्या. (खालील टीप पहा)			

ठिकाण

दिनांक

प्रतिस्वाक्षरित

लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याची सही व पदनाम

कार्यालय प्रमुख

संपूर्ण पत्ता

.....

टीप.—अर्जदाराला रुग्णता निवृत्तिवेतन मंजूर करण्यात आले असेल किंवा त्याने आपल्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण यापूर्वीच केलेले असेल किंवा त्याच्या प्रत्यक्ष वयामध्ये काही वर्षांची भर घालण्यात आल्यामुळे अंशराशीकरण स्वीकारण्यास त्याने नकार दिला असेल किंवा वैद्यकीय कारणास्तव त्याला अंशराशीकरण नाकारण्यात आले असेल तर, लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याने अर्जदाराच्या प्रकरणाबाबतच्या निवेदनाची किंवा अहवालाची एक प्रत या नमुन्यासोबत जोडली पाहिजे.

१ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये सुधारण्यात आला आहे.

FORM—D

[See rules 20(3) & (4) ; 28(5) and 31(2)]

Form of letter to the medical authority

No.

Government of Maharashtra,
..... Department/Office,

Dated the

To

.....
.....

Subject.— Medical examination for commutation of pension.

Sir,

Shri/Smt./Kum.....
who retired.....from service on as
.....has applied for commuting a fraction of his/her pension
(designation)

for a lump sum payment. The following documents are forwarded herewith :—

(a) Application in Form-C in original together with—

(i) an unattested copy of the applicant’s photograph;

(ii) Part-IV of Form-C in original duly completed by the Audit Officer.

(b) A copy of Form-E with a spare copy of Part-III of that Form.

(c) Report or the statement of the applicant’s case if he has been granted Invalid Pension or has previously commuted a fraction of his pension or declined to accept commutation on the basis of addition of years to his/her actual age or has been refused commutation on medical grounds.

2. In terms of rule 22 of the Maharashtra Civil Services (Commutation of Pension) Rules, 1984, Shri /Smt. /Kum should be examined by a Medical Board/Medical Officer not lower than the rank of Civil Surgeon or a District Medical Officer or Superintendent of Government Hospital. It is requested that arrangements may be made to get Shri/Smt./Kum examined as expeditiously as possible before his/her next birthday which falls on.....

नमुना—डी

[नियम २० (३) व (४); २८ (५) आणि ३१ (२) पहा]

वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याकडे पाठवावयाच्या पत्राचा नमुना

क्रमांक

महाराष्ट्र शासन

..... विभाग/कार्यालय,

दिनांक

.....

.....

..... यांस,

विषय :- निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणासाठी वैद्यकीय तपासणी.

महोदय,

श्री./श्रीमती/कुमारी हे/हया रोजी
..... म्हणून सेवेतून निवृत्त झाले/झाल्या असून त्यांनी आपल्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाचे अंशराशीकरण करण्यासाठी व ठोक रक्कम मिळण्यासाठी अर्ज केला आहे. या पत्रासोबत खालील कागदपत्रे पाठविण्यात येत आहेत.

(ए) नमुना “सी” मधील मूळ अर्ज आणि—

(एक) अर्जदाराच्या छायाचित्राची साक्षांकित न केलेली एक प्रत;

(दोन) लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याने यथोचित रीत्या पूर्ण केलेला मूळ नमुना “सी” चा भाग—चार.

(बी) नमुना “ई” ची, त्याच्या भाग-तीनच्या जादा प्रतीसह, एक प्रत.

(सी) अर्जदाराला रुग्णता निवृत्तिवेतन मंजूर करण्यात आले असेल किंवा त्याने आपल्या निवृत्तिवेतनाच्या काही भागांचे यापूर्वीच अंशराशीकरण केलेले असेल किंवा त्याच्या प्रत्यक्ष वयामध्ये काही वर्षांची भर घालण्यात आल्यामुळे अंशराशीकरण स्वीकारण्यास त्याने नकार दिला असेल किंवा वैद्यकीय कारणास्तव त्याला अंशराशीकरण नाकारण्यात आले असेल तर, त्या अर्जदाराच्या प्रकरणाबाबतचा अहवाल किंवा निवेदन.

२. महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण) नियम, १९८४ मधील नियम २२ अनुसार, श्री./श्रीमती/कुमारी यांची वैद्यकीय मंडळाकडून/जिल्हा शल्यचिकित्सकाच्या दर्जाहून कमी दर्जा नसलेला वैद्यकीय अधिकारी किंवा जिल्हा वैद्यकीय अधिकारी किंवा शासकीय रुग्णालयाचे अधीक्षक, यांच्याकडून वैद्यकीय तपासणी करण्यात यावी. श्री./श्रीमती/कुमारी यांच्या रोजी येणाऱ्या त्यांच्या पुढील जन्मदिनापूर्वी, शक्य तितक्या लवकर, त्यांची वैद्यकीय तपासणी करण्याची व्यवस्था करावी अशी विनंती आहे.

3. It is requested that arrangements for medical examination by the medical authority indicated in paragraph 2 above may be made at the nearest available station mentioned by Shri / Smt./Kum in his/her application in Form-C. The attention of the medical authority may be drawn to the provisions of rule 25 of the Maharashtra Civil Services (Commutation of Pension) Rules, 1984.

4. It is requested that Shri/Smt./Kum. may be informed direct under intimation to this Department/ Office as to where and when he/she should appear before the appropriate authority for medical examination. A copy of this letter is being endorsed to him/her so that he/she may comply with your instructions on hearing from you.

5. The receipt of this letter may please be acknowledged.

Yours faithfully,

Head of Office.

Copy forwarded to Shri/Smt./Kum (here give complete postal address) with the remarks that subject to the medical authority recommending commutation, he/she will on the basis of the report of the Audit Officer, be eligible for the lump sum payment in lieu of the amount of pension to be commuted as follows :—

	Normal	On the basis of	
		Added years	
	age	1 year	2 years
	Rs.	Rs.	Rs.
(i) Sum payable if commutation becomes absolute before the applicant's next birthday, which falls on
(ii) Sum payable if commutation becomes absolute after the applicant's next birthday, which falls on

The Table of the present value, on the basis of which the calculation by the Audit Officer has been made, is subject to alteration at any time without notice and consequently the basis are liable to revision before payment is made. The sum payable will be the sum appropriate to the applicant's age on his/her birthday next after the date on which the commutation becomes absolute or if the medical authority directs that years will be added to that age, to the consequent assumed age.

३. वरील परिच्छेद २ मध्ये नमूद करण्यात आलेल्या वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याने वैद्यकीय तपासणीची व्यवस्था, श्री./श्रीमती/कुमारी यांनी त्यांच्या नमुना “सी” मधील अर्जांमध्ये उल्लेख केलेल्या नजिकच्या उपलब्ध ठिकाणी करावी अशी विनंती आहे. महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण) नियम, १९८४ यामधील नियम २५ च्या तरतुदींकडे वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याचे लक्ष वेधण्यात यावे.

४. श्री./श्रीमती/कुमारी यांना, त्यांनी वैद्यकीय तपासणीकरिता समुचित प्राधिकाऱ्यासमोर केव्हा व कोठे उपस्थित राहावयाचे आहे, याबाबत परस्पर कळवून तसे केल्याचे या विभागास/ कार्यालयास कळविण्यात यावे. तुमच्याकडून सूचना देण्यात आल्यानंतर त्यांचे अनुपालन करता यावे म्हणून या पत्राची एक प्रत त्यांना पाठविण्यात येत आहे.

५. कृपया या पत्राची पोच द्यावी.

आपला,

कार्यालय प्रमुख.

श्री./श्रीमती/कुमारी यांच्याकडे पुढील अभिप्रायांसह प्रत रवाना.
(येथे संपूर्ण डाक पत्ता लिहावा)

वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याने अंशराशीकरणाची शिफारस केल्यास लेखापरीक्षा अधिकाऱ्यांच्या अहवालाच्या आधारे अंशराशीकरण करावयाच्या निवृत्तिवेतनाच्या रकमेऐवजी खालीलप्रमाणे ठोक रक्कम मिळण्यास तो/ ती पात्र ठरेल :--

	नेहमीच्या वयाच्या आधारे	खालील वर्षाची भर घालून होणाऱ्या वयाच्या आधारे	
		१ वर्ष	२ वर्ष
(एक) अर्जदाराच्या रोजी येणाऱ्या पुढील जन्मदिनापूर्वी अंशराशीकरण कायम होत असेल तर, देय होणारी रक्कम.	रुपये	रुपये	रुपये

(दोन) अर्जदाराच्या रोजी येणाऱ्या पुढील जन्मदिनानंतर अंशराशीकरण कायम होत असेल तर, देय होणारी रक्कम.

लेखापरीक्षा अधिकाऱ्याने सध्याच्या मूल्याच्या ज्या तक्त्याच्या आधारे हिशेब केलेला आहे, त्या तक्त्यात, कोणतीही सूचना न देता, कोणत्याही वेळी बदल होऊ शकतो आणि त्यामुळे प्रदान करण्यात येण्यापूर्वी आधारभूत तक्त्यात सुधारणा होणे शक्य आहे. देय होणारी रक्कम ही, ज्या तारखेस अंशराशीकरण कायम होते त्या तारखेनंतरच्या जन्मदिनी अर्जदाराचे जे वय असेल त्या वयाशी, किंवा वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याने वयात काही वर्षांची भर घालण्याचा निदेश दिल्यानंतर गृहीत धरलेल्या वयाशी अनुरूप अशी रक्कम असेल.

Shri/Smt./Kumshould report for medical examination to the medical authority direct on hearing from..... He/She should take with him/her the enclosed Form-E with the particulars required in Part-I completed except the signature or thumb or finger impressions.

Place :

Signature :

Date :

Head of Office :

Copy forwarded to the Audit Officer..... (here indicate designation and address)..... with reference to his letter number.....dated.....

Signature :

Head of Office :

श्री./श्रीमती/कुमारी यांनी, त्यांना
 कडून कळविण्यात आल्यानंतर वैद्यकीय तपासणीकरिता वैद्यकीय प्राधिकाऱ्यासमोर
 परस्पर उपस्थित राहावे. त्यांनी या सोबत जोडलेल्या नमुना “ई” च्या भाग-एक मध्ये सही किंवा अंगठ्याचा
 ठसा किंवा इतर बोट्यांचे ठसे याव्यतिरिक्त आवश्यक तो तपशील पूर्ण भरावा व तो नमुना आपल्या बरोबर न्यावा.

ठिकाण

सही

दिनांक

कार्यालय प्रमुख

लेखापरीक्षा अधिकारी यांना,

(येथे पदनाम व पत्ता नमूद करावा)

त्यांचे पत्र क्रमांक दिनांक च्या
 संदर्भात प्रत रवाना.

सही

कार्यालय प्रमुख

FORM—E

[See rules 6 (1); 20(3); 25 (1), (2) & (3); 26(3); 27 (1) & (3); 28 (2) and 30 (1)]

Form of medical examination by the medical authority

PART—I

[The applicant must complete this statement prior to his/her examination by the

(here enter the ¹[name of] medical authority)

and must sign the declaration appended thereto in the presence of that authority.]

1. Name of the applicant (in block letters) ..
2. Date of birth (by Christian era) ..
3. Place of birth
4. Particulars regarding parents, brothers and sisters—

Father's age if living and state of health	Father's age at death and cause of death	Number of brothers living, their ages and state of health	Number of brothers dead, their ages at death and cause of death
(1)	(2)	(3)	(4)

Mother's age if living and state of health	Mother's age at death and cause of death	Number of Sisters living, their ages and state of health	Number of sisters dead, their ages at death and cause of death
(5)	(6)	(7)	(8)

¹ These words have been added *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021.

नमुना—ई

[नियम ६ (१); २० (३); २५ (१), (२) व (३); २६ (३); २७ (१) व (३); २८ (२) आणि ३० (१) पहा].

वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याने करावयाच्या वैद्यकीय तपासणीचा नमुना

भाग—एक

[..... यांनी
(येथे वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याचे नाव नमूद करावे.)

वैद्यकीय तपासणी करण्यापूर्वी अर्जदाराने, हे विवरणपत्र पूर्ण भरले पाहिजे व यासोबत जोडण्यात आलेल्या प्रतिज्ञापत्रावर त्या प्राधिकाऱ्यासमोर सही केली पाहिजे.]

१. अर्जदाराचे संपूर्ण नाव ..
२. जन्मतारीख (इसवी सनानुसार) ..
३. जन्म ठिकाण
४. आईवडील, भाऊ आणि बहिणी यांच्याबाबतचा तपशील—

वडील हयात असतील तर त्यांचे वय व प्रकृतीमान	वडिलांच्या मृत्यूचे कारण व त्यावेळचे त्यांचे वय	हयात असलेल्या भावांची संख्या, त्यांची वये व प्रकृतीमान	मृत्यू पावलेल्या भावांची संख्या, मृत्यूच्या वेळी त्यांची वये व मृत्यूचे कारण
(१)	(२)	(३)	(४)

आई हयात असेल तर तिचे वय व प्रकृतीमान	आईच्या मृत्यूचे कारण व त्यावेळचे तिचे वय	हयात असलेल्या बहिणींची संख्या, त्यांची वये व प्रकृतीमान	मृत्यू पावलेल्या बहिणींची संख्या, मृत्यूच्या वेळी असलेली त्यांची वये व मृत्यूचे कारण
(५)	(६)	(७)	(८)

5. Have you ever been examined—
 - (a) for Life Insurance, or/and
 - (b) by any Government Medical Officer of Medical Board ?

6. Have you been granted or considered for grant of Invalid Pension ? If so, state the ground thereof.

7. Have you ever been granted leave on medical certificate during the last five years ? If so, state periods of leave and nature of illness.

8. Have you ever—
 - (a) had small-pox, intermittent or any other fever, enlargement on suppuration of glands, spitting of blood, asthma, inflammation of lungs, pleurisy, heart disease, fainting attacks, rheumatism, appendicitis, epilepsy, insanity or other nervous disease, discharge from or other disease of the ear, syphilis or gonorrhoea, or
 - (b) had any other disease or injury which required confinement to bed, or
 - (c) undergone any surgical operation, or
 - (d) suffered from any illness, wound or injury sustained while on active service, or
 - (e) presence of albumen or sugar in urine.

9. Present state of health :
 - (a) Have you a hernia ?
 - (b) Have you varicocele, varicose vein or piles ?
 - (c) Is your vision in each eye good (with or without glasses) ?
 - (d) Is your hearing in each ear good ?
 - (e) Have you any congenital or acquired malformation, defect or deformity ?
 - (f) Have you lost or gained weight markedly during the last three years ?
 - (g) Have you been under treatment of any doctor within the last three months and nature of illness for which such treatment was taken ?

५. यापूर्वी—
 (ए) आयुर्विभ्याकरिता, किंवा / आणि
 (बी) कोणत्याही शासकीय वैद्यकीय अधिकाऱ्यामार्फत किंवा वैद्यकीय मंडळामार्फत, तुमची कधी वैद्यकीय तपासणी झाली आहे काय?
६. तुम्हाला रुग्णता निवृत्तिवेतन मंजूर करण्यात आले आहे काय? किंवा त्यासाठी तुमचा विचार करण्यात आला होता काय? असल्यास, त्याचे कारण नमूद करावे.
७. मागील पाच वर्षांमध्ये तुम्हाला कधी वैद्यकीय प्रमाणपत्राच्या आधारे रजा मंजूर करण्यात आली होती काय? असल्यास, रजेचा कालावधी व आजाराचे स्वरूप नमूद करावे.
८. यापूर्वी—
 (ए) तुम्हाला पुढीलपैकी कोणताही रोग झाला होता काय?
 देवी, मधून मधून येणारा किंवा इतर कोणताही ताप, पू झाल्यामुळे ग्रंथींची वाढ, थुकीमधून रक्त पडणे, दमा, फुफ्फुसाचा दाह, फुफ्फुसावरणाचा दाह (प्लुरिसी), हृदय विकार, अचानक मूर्च्छा येणे, संधिवात, आंत्रपुच्छी-दाह, अपस्मार, भ्रमिष्टपणा किंवा मज्जातंतूचे इतर रोग, कान वाहणे किंवा कानाचे इतर रोग, गरमी (सिफिलिस) किंवा परमा (गनोरिया), किंवा
 (बी) तुम्हाला अंथरुणाला खिळून राहावे लागले असा इतर कोणताही रोग किंवा इजा झाली होती काय? किंवा
 (सी) तुमच्यावर कोणतीही शस्त्रक्रिया करण्यात आली होती काय? किंवा
 (डी) प्रत्यक्ष सेवेत असताना तुम्हाला कधी कोणताही आजार, जखम किंवा इजा झाली होती काय? किंवा
 (ई) तुमच्या मूत्रामध्ये कधी अल्ब्युमिन किंवा साखर असल्याचे आढळले होते काय?
९. प्रकृतीची सद्यःस्थिती—
 (ए) तुम्हाला अंतर्गल (हर्निआ) झाला आहे काय?
 (बी) तुम्हाला व्हेरिकोसील, व्हेरिकोज व्हेन किंवा मूळव्याध यांचा त्रास होतो काय?
 (सी) तुमच्या दोन्ही डोळ्यांची दृष्टी (चष्मा लावून किंवा चष्मा न लावता) चांगली आहे काय?
 (डी) तुमच्या दोन्ही कानांची श्रवणशक्ती चांगली आहे काय?
 (ई) तुमच्यामध्ये कोणतेही जन्मजात किंवा नंतर निर्माण झालेले शारीरिक व्यंग (मालफॉर्मेशन), दोष किंवा विदुपता आहे काय?
 (एफ) मागील तीन वर्षांमध्ये तुमच्या वजनात लक्षणीय घट किंवा वाढ झाली होती काय?
 (जी) मागील तीन महिन्यांमध्ये तुम्ही कोणत्याही डॉक्टरकडून उपचार करून घेत होता काय? असे उपचार ज्या आजारासाठी घेतले असतील त्या आजाराचे स्वरूप.

Declaration by applicant

(To be signed in the presence of the medical authority)

I declare all the above answers to be, to the best of my belief, true and correct.

I am fully aware that by willfully making a false statement or concealing a relevant fact I shall incur the risk of losing the commutation, I have applied for and or having my pension withheld or withdrawn under rule 26 of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982.

Applicant's signature or thumb impression
in case of illiterate applicant.

Signed in presence of

Signature and designation of
medical authority.

अर्जदाराने द्यावयाचे प्रतिज्ञापत्र

(वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याच्या समक्ष सही करावी)

मी प्रतिज्ञापूरुवक नमूद करतो की, वरील सर्व उत्तरे माझ्या संपूरुण विश्वासानुसार खरी व बिनचूक आहेत.

मी बुध्दपुरसर खोटे निवेदन केल्यास किंवा संबंघित वस्तुस्थिती लपवून ठेवल्यास, मी मागितलेले अंशराशीकरण गमाविण्याचा आणि/किंवा महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम २६ अन्वये, माझे निवृत्तिवेतन रोखून ठेवले जाण्याचा किंवा काढून घेतले जाण्याचा धोका मला पत्करावा लागेल याची मला पूरुण कल्पना आहे.

अर्जदाराची सही किंवा निरक्षर

अर्जदाराच्या बाबतीत अंगठयाचा ठसा.

..... यांच्या समक्ष सही केली.

वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याची सही व पदनाम.

PART—II**(To be filled in by the examining medical authority)**

1. Apparent age	..	..
2. Height	..	..
3. Weight	..	..
4. Describe any scars or identifying marks of the applicant.		
5. Pulse rate—		
(a) Sitting	..	..
(b) Standing	..	..
What is the character of pulse ?		
6. Blood Pressure—		
(a) Systolic	..	..
(b) Diastolic	..	..
7. Is there any evidence of disease of the main organs ?		
(a) Heart	..	..
(b) Lungs	..	..
(c) Liver	..	..
(d) Spleen	..	..
(e) Kidney	..	..
8. Investigations—		
(i) Urine (state specific gravity)	..	..
(ii) Blood	..	..
(iii) X-Ray Chest	..	..
(iv) E.C.G.	..	..
9. Has the applicant a hernia ? If so, state the kind and if reducible.		
10. Any additional finding		

भाग—दोन

(वैद्यकीय तपासणी करणाऱ्या वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याने भरावे)

१. दर्शनी वय
२. उंची
३. वजन
४. अर्जदाराचे कोणतेही व्रण किंवा ओळखचिन्हे
५. नाडीच्या ठोक्यांचा वेग—
 - (ए) बसलेल्या स्थितीत
 - (बी) उभे राहिलेल्या स्थितीत
 नाडीच्या ठोक्यांचे स्वरूप कोणते आहे?
६. रक्तदाब—
 - (ए) प्रकुंचनी (सिस्टॉलिक)
 - (बी) विस्फारणी (डायस्टॉलिक)
७. मुख्य अवयवांच्या रोगांचे कोणतेही लक्षण आढळले काय?
 - (ए) हृदय
 - (बी) फुफ्फुसे
 - (सी) यकृत
 - (डी) प्लीहा
 - (ई) मूत्रपिंड
८. तपासण्या—
 - (एक) मूत्र (विशिष्ट गुरुत्व नमूद करावे)
 - (दोन) रक्त
 - (तीन) छातीचा एक्स रे
 - (चार) इ.सी.जी.
९. अर्जदाराला अंतर्गल (हर्निआ) झाला आहे काय? झाला असल्यास, त्याचा प्रकार व तो कमी होण्याजोगा आहे काय, ते नमूद करावे.
१०. आणखी कोणताही निष्कर्ष

PART—III

I/We have carefully examined Shri/Shrimati/Kumari.....
..... and am/are of
opinion that He /She is in good bodily health and has the prospect of an average
duration of life.

Or

He/ She is not in good bodily health and is not a fit subject for commutation.

Or

Although he/she is suffering from..... he/she is considered
a fit subject for commutation but his/her age for the purpose of commutation
i.e. the age next birthday, should be taken to be
(in words) years more than his/her actual age.

Place :

Date :

Signature and designation of
examining medical authority.

¹[Form-F]

¹ Form-F has been deleted *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4,
dated 01.11.2021 with effect from 02.07.2015.

भाग—तीन

श्री./श्रीमती/कुमारीयांची मी/आम्ही काळजीपूर्वक तपासणी केली असून, माझे/आमचे मत असे आहे की, त्यांचे शारीरिक स्वास्थ्य चांगले आहे व त्यांना सर्वसाधारण आयुर्मानाचा लाभ होऊ शकेल.

किंवा

त्यांचे शारीरिक स्वास्थ्य चांगले नसून अंशराशीकरण मिळण्यास ते/त्या पात्र नाहीत.

किंवा

त्यांना हा रोग झालेला असला तरी ते/त्या अंशराशीकरण मिळण्यास पात्र आहेत असे वाटते. मात्र, अंशराशीकरणाच्या प्रयोजनासाठी त्यांचे वय म्हणजेच पुढील जन्मदिनी असलेले वय, त्यांच्या प्रत्यक्ष वयापेक्षा (अक्षरी) वर्षे अधिक असल्याचे मानावे.

ठिकाण

दिनांक

सही व वैद्यकीय तपासणी करणाऱ्या

वैद्यकीय प्राधिकाऱ्याचे पदनाम.

§[नमुना-एफ]

१ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये नमुना-एफ दि. ०२.०७.२०१५ पासून वगळण्यात आला आहे.

¹[FORM—G

[See Rule 8A(5)]

Form of Intimation by the Pension Disbursing Authority to the Pension Payment Order Issuing Authority regarding restoration of Commuted Portion of Pension.

(Particulars of Pension Disbursing Authority)

1. Name of Pensioner :
2. Date of Retirement :
3. Pension Payment Order No.:
4. Amount of Original Pension :
5. Amount of Pension Commuted :
6. Amount of Pension restored :
7. Effective Date of restoration :
8. Amount of Pension after restoration :
9. Additional remarks, if any :

(Signature of Office-in-charge)

Pay and Accounts Officer, Mumbai /
Treasury Officer.

To

The Accountant General (A & E)-I, Maharashtra, Mumbai.

The Accountant General (A & E)-II, Maharashtra, Nagpur.]

1 Form-G has been added *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021with effect from 01.04.1985.

[नमुना-जी

[नियम ८अ (५) पहा]

निवृत्तिवेतन संवितरण करणाऱ्या प्राधिकाऱ्याने अंशराशीकृत भागाच्या पुनःस्थापनेच्याबाबतीत निवृत्तिवेतन प्रदान आदेश निर्गमित करणाऱ्या प्राधिकाऱ्यास द्यावयाच्या सूचनेचा नमुना.

(निवृत्तिवेतन संवितरण करणाऱ्या प्राधिकाऱ्याचा तपशील)

१. निवृत्तिवेतनधारकाचे नांव :
२. सेवानिवृत्तीचा दिनांक :
३. निवृत्तिवेतनाच्या प्रदानाचा आदेश क्रमांक :
४. मूळ निवृत्तिवेतनाची रक्कम :
५. निवृत्तिवेतनाची अंशराशीकृत रक्कम :
६. पुनःस्थापित केलेली निवृत्तिवेतनाची रक्कम :
७. पुनःस्थापित करण्याचा प्रत्यक्ष दिनांक :
८. पुनःस्थापित केल्यानंतर मिळणाऱ्या
निवृत्तिवेतनाची रक्कम :
९. अन्य अभिप्राय, कोणतेही असल्यास :

(कार्यालयाच्या प्रभारी अधिकाऱ्याची स्वाक्षरी)

अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई/ जिल्हा कोषागार अधिकारी.

प्रति,

महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता-१), महाराष्ट्र, मुंबई.

महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता-२), महाराष्ट्र, नागपूर.]

१ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये दि.०१.०४.१९८५ पासून अंतर्भूत करण्यात आला आहे.

¹[TABLE-I]

[See rules 8(1); 26(7); 28(5) and 29(1) & (2)]

Commutation value for a pension of Rupee 1 per annum

Age next birthday	Commutation value expressed as number of year's purchase	Age next birthday	Commutation value expressed as number of year's purchase
(1)	(2)	(1)	(2)
17	19.28	39	16.09
18	19.20	40	15.87
19	19.11	41	15.64
20	19.01	42	15.40
21	18.91	43	15.15
22	18.81	44	14.90
23	18.70	45	14.61
24	18.59	46	14.37
25	18.47	47	14.10
26	18.34	48	13.82
27	18.21	49	13.54
28	18.07	50	13.25
29	17.93	51	12.95
30	17.78	52	12.66
31	17.62	53	12.35
32	17.46	54	12.05
33	17.29	55	11.73
34	17.11	56	11.42
35	16.92	57	11.10
36	16.72	58	10.78
37	16.52	59	10.46
38	16.31	60	10.13

¹ This word has been added *vide* Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021 with effect from 27.02.2009.

[तक्ता-एक]

[नियम ८ (१); २६ (७); २८ (५) आणि २९ (१) व (२) पहा]

प्रतिवर्षी एक रुपया निवृत्तिवेतनाकरिता अंशराशीकरण मूल्य

पुढील जन्मदिनी होणारे वय	वर्षखरेदीच्या संख्येच्या स्वरूपात दर्शविलेले अंशराशीकरण मूल्य	पुढील जन्मदिनी होणारे वय	वर्षखरेदीच्या संख्येच्या स्वरूपात दर्शविलेले अंशराशीकरण मूल्य
(१)	(२)	(१)	(२)
१७	१९.२८	३९	१६.०९
१८	१९.२०	४०	१५.८७
१९	१९.११	४१	१५.६४
२०	१९.०१	४२	१५.४०
२१	१८.९१	४३	१५.१५
२२	१८.८१	४४	१४.९०
२३	१८.७०	४५	१४.६१
२४	१८.५९	४६	१४.३७
२५	१८.४७	४७	१४.१०
२६	१८.३४	४८	१३.८२
२७	१८.२१	४९	१३.५४
२८	१८.०७	५०	१३.२५
२९	१७.९३	५१	१२.९५
३०	१७.७८	५२	१२.६६
३१	१७.६२	५३	१२.३५
३२	१७.४६	५४	१२.०५
३३	१७.२९	५५	११.७३
३४	१७.११	५६	११.४२
३५	१६.९२	५७	११.१०
३६	१६.७२	५८	१०.७८
३७	१६.५२	५९	१०.४६
३८	१६.३१	६०	१०.१३

१ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये दि.२७.०२.२००९ पासून अंतर्भूत करण्यात आला आहे.

Table-I-*contd.*

Age next birthday	Commutation value expressed as number of year's purchase	Age next birthday	Commutation value expressed as number of year's purchase
(1)	(2)	(1)	(2)
61	9.81	74	5.72
62	9.48	75	5.44
63	9.15	76	5.17
64	8.82	77	4.90
65	8.50	78	4.65
66	8.17	79	4.40
67	7.85	80	4.17
68	7.53	81	3.94
69	7.22	82	3.72
70	6.91	83	3.52
71	6.60	84	3.32
72	6.30	85	3.13
73	6.01		

Note.—This Table is based on a rate of interest of 4.75 per cent per annum.

तक्ता-एक-चालू

पुढील जन्मदिनी होणारे वय	वर्षखरेदीच्या संख्येच्या स्वरूपात दर्शविलेले अंशराशीकरण मूल्य	पुढील जन्मदिनी होणारे वय	वर्षखरेदीच्या संख्येच्या स्वरूपात दर्शविलेले अंशप राशीकरण मूल्य
(१)	(२)	(१)	(२)
६१	९.८१	७४	५.७२
६२	९.४८	७५	५.४४
६३	९.१५	७६	५.१७
६४	८.८२	७७	४.९०
६५	८.५०	७८	४.६५
६६	८.१७	७९	४.४०
६७	७.८५	८०	४.१७
६८	७.५३	८१	३.९४
६९	७.२२	८२	३.७२
७०	६.९१	८३	३.५२
७१	६.६०	८४	३.३२
७२	६.३०	८५	३.१३
७३	६.०१		

टीप.—दरसाल दर शेकडा ४.७५ व्याजाच्या दरावर हा तक्ता आधारित आहे.

¹[TABLE-II

[See rules 8 (1); 26 (7); 28 (5) and 29 (1) & (2)]

(applicable from the 27th February 2009)**Commutation value for a pension of rupee 1 per annum**

Basic Formula: Basic Pension x 40% x 12 x commutation value at age next birthday based on the date of original application of Government servant.

Age next birthday	Commutation Value expressed as number of year's purchase	Age next birthday	Commutation Value expressed as number of year's purchase	Age next birthday	Commutation Value expressed as number of year's purchase
20	9.19	36	9.136	52	8.708
21	9.187	37	9.126	53	8.724
22	9.186	38	9.116	54	8.678
23	9.185	39	9.103	55	8.627
24	9.184	40	9.090	56	8.572
25	9.183	41	9.075	57	8.512
26	9.182	42	9.059	58	8.446
27	9.180	43	9.040	59	8.371
28	9.178	44	9.019	60	8.287
29	9.176	45	8.996	61	8.194
30	9.173	46	8.971	62	8.093
31	9.169	47	8.943	63	7.982
32	9.164	48	8.913	64	7.862
33	9.159	49	8.881	65	7.731
34	9.152	50	8.846	66	7.591
35	9.145	51	8.808	67	7.431

1 This table has been added vide Government Notification, F.D.No.MSC-2019/C.R.451/SER-4, dated 01.11.2021 with effect from 27.02.2009.

तक्ता-दोन

[नियम ८ (१); २६ (७); २८ (५) आणि २९ (१) व (२) पहा]

(दि.२७ फेब्रुवारी २००९ पासून लागू)

प्रतिवर्षी एक रुपया निवृत्तिवेतनाकरिता अंशराशीकरण मूल्य

सूत्र-मूळ निवृत्तिवेतन x ४० टक्के x १२ x शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या मूळ अर्जाच्या दिनांकावर आधारित पुढील जन्मदिनी होणाऱ्या वयाकरिताचे अंशराशीकरण मूल्य.

पुढील जन्मदिनी होणारे वय	वर्ष खरेदीच्या संख्येच्या स्वरूपात दर्शविलेले अंशरा-शीकरण मूल्य	पुढील जन्मदिनी होणारे वय	वर्ष खरेदीच्या संख्येच्या स्वरूपात दर्शविलेले अंशरा-शीकरण मूल्य	पुढील जन्मदिनी होणारे वय	वर्ष खरेदीच्या संख्येच्या स्वरूपात दर्शविलेले अंशरा-शीकरण मूल्य
२०	९.१९	३६	९.१३६	५२	८.७०८
२१	९.१८७	३७	९.१२६	५३	८.७२४
२२	९.१८६	३८	९.११६	५४	८.६७८
२३	९.१८५	३९	९.१०३	५५	८.६२७
२४	९.१८४	४०	९.०९०	५६	८.५७२
२५	९.१८३	४१	९.०७५	५७	८.५१२
२६	९.१८२	४२	९.०५९	५८	८.४४६
२७	९.१८०	४३	९.०४०	५९	८.३७१
२८	९.१७८	४४	९.०१९	६०	८.२८७
२९	९.१७६	४५	८.९९६	६१	८.१९४
३०	९.१७३	४६	८.९७१	६२	८.०९३
३१	९.१६९	४७	८.९४३	६३	७.९८२
३२	९.१६४	४८	८.९१३	६४	७.८६२
३३	९.१५९	४९	८.८८१	६५	७.७३१
३४	९.१५२	५०	८.८४६	६६	७.५९१
३५	९.१४५	५१	८.८०८	६७	७.४३१

१ शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक मनासे-२०१९/प्र.क्र.४५१/सेवा-४, दि.०१.११.२०२१ अन्वये दि.२७.०२.२००९ पासून अंतर्भूत करण्यात आला आहे.

Table-II-*contd.*

Age next birthday	Commutation Value expressed as number of year's purchase	Age next birthday	Commutation Value expressed as number of year's purchase	Age next birthday	Commutation Value expressed as number of year's purchase
68	7.262	73	6.296	78	5.229
69	7.083	74	6.085	79	5.018
70	6.897	75	5.872	80	4.812
71	6.703	76	5.057	81	4.611
72	6.502	77	5.443		

]

By order and in the name of Governor of Maharashtra,

NITIN R. GADRE

Additional Chief Secretary to Government.

तक्ता-दोन-चालू

पुढील जन्मदिनी होणारे वय	वर्ष खरेदीच्या संख्येच्या स्वरुपात दर्शविलेले अंशरा- शीकरण मूल्य	पुढील जन्मदिनी होणारे वय	वर्ष खरेदीच्या संख्येच्या स्वरुपात दर्शविलेले अंशरा- शीकरण मूल्य	पुढील जन्मदिनी होणारे वय	वर्ष खरेदीच्या संख्येच्या स्वरुपात दर्शविलेले अंशरा- शीकरण मूल्य
६८	७.२६२	७३	६.२९६	७८	५.२२९
६९	७.०८३	७४	६.०८५	७९	५.०१८
७०	६.८९७	७५	५.८७२	८०	४.८१२
७१	६.७०३	७६	५.०५७	८१	४.६११
७२	६.५०२	७७	५.४४३		

]

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

नितीन गद्रे

शासनाचे अपर मुख्य सचिव

शब्दावली
(इंग्रजी—मराठी)

A

Absolute	कायम
Absorb	सामावून घेणे
Afresh	नव्याने
Age next birthday	पुढील जन्मदिनी होणारे वय
Already	अगोदर
Applicant	अर्जदार
Application	१. अर्ज, २. व्याप्ती
Appropriate	समुचित
Appropriate authority	समुचित प्राधिकार
Appropriate medical authority	समुचित वैद्यकीय प्राधिकारी
Assess	निर्धारण करणे
As the case may be	यथास्थिति
Attest	साक्षांकित करणे
Audit Officer	लेखापरीक्षा अधिकारी
Authorise	प्राधिकृत करणे
Authority	१. प्राधिकारपत्र, २. प्राधिकारी

B

Binding	बंधनकारक
Birthday	जन्मदिन

C

Calculate	गणना करणे
Certified copy	प्रमाणित प्रत
Civil Surgeon	जिल्हा शल्यचिकित्सक

Claim	मागणी
Class of pension	निवृत्तिवेतनाचा प्रकार
Commencement	प्रारंभ/सुरुवात
Commute	अंशराशीकरण करणे
Commutation of fraction of pension	निवृत्तिवेतनाच्या भागाचे अंशराशीकरण
Commutation of pension	निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण
Commuted value	अंशराशीकृत मूल्य
Commuted value of pension	निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य
Compassionate Pension	अनुकंपा निवृत्तिवेतन
Compensation Pension	भरपाई निवृत्तिवेतन
Comply	अनुपालन करणे
Countersigned	प्रतिस्वाक्षरित
D	
Death- <i>cum</i> -Retirement Gratuity	मृत्यू-नि-सेवानिवृत्ति उपदान
Declaration	प्रतिज्ञापत्र
Departmental enquiry	विभागीय चौकशी
Determine	ठरविणे, निर्धारित करणे
Disburse	संवितरण करणे
Disbursing authority	संवितरण प्राधिकरण
Dispense with	सूट देणे
Documents	कागदपत्रे
Due	देय
Duly	यथोचितरीत्या
E	
Eligibility	पात्रता

Enhanced pension	वाढीव निवृत्तिवेतन
Entitled to-	-चा हक्क असणे
F	
Findings	निष्कर्ष
Fit	शारीरिक दृष्ट्या पात्र
Form	नमुना
Fraction	भाग, अपूर्णांक
Fraction of pension	निवृत्तिवेतनाचा भाग
H	
Halves	दोन्ही भाग
Head of Department	विभाग प्रमुख
Head of Office	कार्यालय प्रमुख
I	
In lieu of-	-च्या ऐवजी
Invalid Pension	रुग्णता निवृत्तिवेतन
Issue	निर्गमित करणे, काढणे, देणे
J	
Judicial proceedings	न्यायिक कार्यवाही
L	
Limit	मर्यादा
Lump sum	ठोक रक्कम
M	
Maximum limit	कमाल मर्यादा
Medical authority	वैद्यकीय प्राधिकारी

Medical Board	वैद्यकीय मंडळ
Medical examination	वैद्यकीय तपासणी
Modification	फेरबदल
N	
Notice in writing	लेखी सूचना
O	
Opinion	मत
Original Form	मूळ नमुना
P	
Payable	प्रदेय
Pension	निवृत्तिवेतन
Pensioner	निवृत्तिवेतनधारक
Pension Payment Order	निवृत्तिवेतन प्रदान आदेश
Pension papers	निवृत्तिवेतनविषयक कागदपत्रे
Power	अधिकार
Preliminary	प्रारंभिक
Proviso	परंतुक
Provisional Pension	तात्पुरते निवृत्तिवेतन
R	
Reckon	मोजणे, जमेस धरणे
Reduction	कमी करणे
Reduction in the amount of pension	निवृत्तिवेतनाची रक्कम कमी करणे
Re-examination	पुन्हा तपासणी
Referred	निर्दिष्ट केलेला

Relax	शिथिल करणे
Remarks	शेरा, अभिप्राय
Repeal and Saving	निरसन आणि व्यावृत्ती
Residuary	अवशिष्ट
Retiring Pension	पूर्णसेवा निवृत्तिवेतन
Restriction	निर्बंध
Retrospective revision	भूतलक्षी सुधारणा
Right to interpret	अर्थविवरण करण्याचा हक्क
S	
Scope	व्याप्ती
Second medical examination	दुसरी वैद्यकीय तपासणी
Specified	विनिर्दिष्ट केलेला
Statement	निवेदन, विवरणपत्र
Superannuation Pension	नियत वयमान निवृत्तिवेतन
T	
Table	तक्ता
To draw attention	लक्ष वेधणे
To appear	हजर राहणे, उपस्थित राहणे
V	
Verification	पडताळणी
W	
Withdraw an application	अर्ज मागे घेणे
Without medical examination	वैद्यकीय तपासणीशिवाय

शब्दावली
(मराठी-इंग्रजी)

अ

अगोदर	Already
१.अर्ज, २.व्याप्ती	Application
अर्जदार	Applicant
अर्ज मागे घेणे	Withdraw an application
अर्थविवरण करण्याचा हक्क	Right to interpret
अधिकार	Power
अनुकंपा निवृत्तिवेतन	Compassionate Pension
अनुपालन करणे	Comply
अपूर्णांक, भाग	Fraction
अवशिष्ट	Residuary
अंशराशीकरण करणे	Commute
अंशराशीकृत मूल्य	Commuted value

उ

उपस्थित राहणे, हजर राहणे	To appear
--------------------------	-----------

क

कमाल मर्यादा	Maximum limit
कमी करणे	Reduction
कागदपत्रे	Documents
काढणे, निर्गमित करणे, देणे	Issue
कायम	Absolute
कार्यालय प्रमुख	Head of Office

ग

गणना करणे	Calculate
-----------	-----------

च

--चा हक्क असणे	Entitled to--
--च्या ऐवजी	In lieu of--

जन्मदिन

जमेस धरणे, मोजणे

जिल्हा शल्यचिकित्सक

ठरविणे, निर्धारित करणे

ठोक रक्कम

तक्ता

तात्पुरते निवृत्तिवेतन

दुसरी वैद्यकीय तपासणी

देणे, काढणे, निर्गमित करणे

देय

दोन्ही भाग

नमुना

नव्याने

निर्गमित करणे, देणे, काढणे

निर्दिष्ट केलेला

निर्धारण करणे

निर्धारित करणे, ठरविणे

निर्बंध

नियत वयमान निवृत्तिवेतन

निरसन आणि व्यावृत्ती

निवेदन, विवरणपत्र

निवृत्तिवेतन

निवृत्तिवेतनधारक

निवृत्तिवेतन प्रदान आदेश

निवृत्तिवेतनाचा प्रकार

ज

Birthday

Reckon

Civil Surgeon

ठ

Determine

Lump sum

त

Table

Provisional Pension

द

Second medical examination

Issue

Due

Halves

न

Form

Afresh

Issue

Referred

Assess

Determine

Restriction

Superannuation Pension

Repeal and Saving

Statement

Pension

Pensioner

Pension Payment Order

Class of pension

निवृत्तिवेतनाचा भाग	Fraction of pension
निवृत्तिवेतनाची रक्कम कमी करणे	Reduction in the amount of pension.
निवृत्तिवेतनविषयक कागदपत्रे	Pension papers
निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण	Commutation of pension
निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकृत मूल्य	Commutated value of pension
निवृत्तिवेतनाच्या भागाचे अंशराशीकरण	Commutation of fraction of pension.
निष्कर्ष	Findings
न्यायिक कार्यवाही	Judicial proceedings
प	
पडताळणी	Verification
परंतुक	Proviso
पात्रता	Eligibility
प्रतिस्वाक्षरित	Countersigned
प्रतिज्ञापत्र	Declaration
प्रदेय	Payable
प्रमाणित प्रत	Certified copy
प्राधिकृत करणे	Authorise
१.प्राधिकार पत्र, २.प्राधिकारी	Authority
प्रारंभिक	Preliminary
प्रारंभ/सुरुवात	Commencement
पुढील जन्मदिनी होणारे वय	Age next birthday
पुन्हा तपासणी	Re-examination
पूर्णसेवा निवृत्तिवेतन	Retiring Pension
फ	
फेरबदल	Modification
ब	
बंधनकारक	Binding
भ	
भरपाई निवृत्तिवेतन	Compensation Pension

भाग, अपूर्णांक
भूतलक्षी सुधारणा

Fraction
Retrospective revision

मत
मर्यादा
मागणी
मूळ नमुना
मृत्यू-नि-सेवानिवृत्ति उपदान
मोजणे, जमेस धरणे

म

Opinion
Limit
Claim
Original Form
Death-*cum*-Retirement Gratuity
Reckon

यथास्थिति
यथोचितरीत्या

य

As the case may be
Duly

रुग्णता निवृत्तिवेतन

र

Invalid Pension

लक्ष वेधणे
लेखापरीक्षा अधिकारी
लेखी सूचना

ल

To draw attention
Audit Officer
Notice in writing

वाढीव निवृत्तिवेतन
विभाग प्रमुख
विभागीय चौकशी
विनिर्दिष्ट केलेला
विवरणपत्र, निवेदन
वैद्यकीय तपासणी
वैद्यकीय तपासणीशिवाय
वैद्यकीय प्राधिकारी
वैद्यकीय मंडळ
व्याप्ती

व

Enhanced pension
Head of Department
Departmental enquiry
Specified
Statement
Medical examination
Without medical examination
Medical authority
Medical Board
Application, Scope

श

शारीरिकदृष्ट्या पात्र
शिथिल करणे
शेरा, अभिप्राय

Fit
Relax
Remarks

स

समुचित
समुचित प्राधिकारी
समुचित वैद्यकीय प्राधिकारी
संवितरण करणे
संवितरण प्राधिकरण
सामावून घेणे
साक्षांकित करणे
सूट देणे

Appropriate
Appropriate authority
Appropriate medical authority
Disburse
Disbursing authority
Absorb
Attest
Dispense with

ह

हजर राहणे, उपस्थित राहणे

To appear